

05.09.2022

**ANKARA
TİCARET BORSASI
Basın Bürosu**

GÜNLÜK BASIN ÖZETLERİ

**05 Eylül 2022
Pazartesi**

RESMÎ GAZETE’DE BUGÜN

05 Eylül 2022 Pazartesi

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ YÖNETMELİK

— İstanbul Okan Üniversitesi Dış Hekimliği Fakültesi Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliği

TEBLİĞLER

- 2022 Yılı Temmuz Ayına Ait Dahilde İşleme İzin Belgelerinin (D1) Listesi
- 2022 Yılı Temmuz Ayına Ait Yurt İçi Satış ve Teslim Belgelerinin (D3) Listesi
- 2022 Yılı Temmuz Ayına Ait Hariçte İşleme İzin Belgelerinin (H1) Listesi
- Firma Talebine İstinaden İptal Edilen Dahilde İşleme İzin Belgeleri Listesi

Küresel gıda fiyatları düşüşünü beşinci aya taşıdı

Birleşmiş Milletler FAO Gıda Endeksi mevsimsel arz etkisi ve bazı ürünlerde azalan taleple düşüşünü beşinci aya taşıdı.

Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü Endeksi açıklandı.

Küresel gıda fiyatları arzda yaşanan mevsimsel artış ve bazı ürünler için talebin gerilemesiyle düşüşünü beşinci aya taşıdı.

Ukrayna limanlarından taşınan tahıl miktarı artarken kuzey yarımkürede gerçekleşen buğday hasatları da arz sıkıntılarının gevşemesini sağladı.

Cuma günü yayımlanan Birleşmiş Milletler FAO Endeksi dünyada gıda maliyetlerinin Ağustos ayında bir önceki aya göre yüzde 1,9 gerilediğini gösterdi. Endeks, Ocak ayından beri en düşük seviyesinde seyretmeyi sürdürüyor.

Düşen gıda fiyatlarının derinleşen hayat pahalılığı kriziyle boğuşan tüketicilere bir miktar rahatlama sağlayabileceği ancak düşüşün 2008'den beri en büyük düşüş olan Temmuz'dan daha az olduğu ve fiyatların bir yıl öncesine göre daha yüksek olduğu belirtiliyor.

Gıda fiyatları yüksek enerji fiyatlarının işleme süreçlerinin maliyetlerini artırmasıyla birçok ülkede gevşeme emareleri göstermiyor. Bununla birlikte hasatların uzun vadede çiftçilerin gübre kullanımını azaltmasıyla düşebileceği değerlendiriliyor.

Mısır hasadı üzerinde kuraklığın yarattığı endişeler tahıl fiyatlarında yaşanan düşüşün bir kısmını silinmesine neden oldu.

Öte yandan artan miktarda tahıl Ukrayna'dan yollanırken hacmin hala standart seviyelerin **altında** olduğu, kaybedilen tarım alanlarının ve düşük yerel fiyatların bir sonraki hasatı etkileyebileceği belirtiliyor.

Birleşmiş Milletler FAO Endeksi ham gıdalar için ihracat rakamlarını baz alırken yüksek perakende fiyatlarını dikkate almıyor. Dolayısıyla öngörülen etkilerin tüketiciler tarafından hissedilmesinin vakit alması bekleniyor.

“Artan maliyetler gıda fiyatlarındaki düşüşü engelliyor”

Gıda ve Tarım Örgütü FAO Türkiye Temsilci Yardımcısı Ayşegül Selışık küresel gıda fiyatlarında 5 ay üst üste yaşanan düşüşe dair "Özellikle temel gıda ürünlerinde bu düşüşün Türkiye'ye de yansıtacağını düşünüyorum; ancak enflasyon o kadar hızlı artıyor ki diğer maliyetler bu düşüşü engelliyor." yorumunu yaptı.

Gıda ve Tarım Örgütü FAO Türkiye Temsilci Yardımcısı Ayşegül Selışık Bloomberg HT yayınına katıldı.

Dünya gıda fiyat endeksinde yaşanan 5 aylık peş peşe düşüşü yorumlayan Selışık “Gıda fiyatlarının yükselmesinde geçen seneden beri özellikle iklim değişikliğinin ve iklim krizinin etkileri devam ediyor. Geçen sene ciddi bir kuraklık yaşandı, sonrasında buğday tahıl stoklarında düşüş oldu ve bu da fiyatlara yansıdı, ardından Ukrayna ve Rusya krizi gündeme geldi.

Fiyatlarda son 5 ay üst üste gerçekleşen düşüşü Ukrayna - Rusya krizinde tahıl koridorunun açılmasına bağlamakta fayda var. Gıda tedarik zinciri aslında ne kadar bütün etkilerden uzak olursa, yolları ne kadar açık olursa fiyatları o kadar pozitif etkiliyor." şeklinde konuştu.

Temmuz ayında özellikle temel tahıl ürünleri ve bitkisel yağ fiyatlarında son 10 yılın en sert aylık düşüşünün kaydedildiğinin, buna karşın geçen seneki fiyatların üzerinde

olunduğunun altını çizen Selişik "Özellikle buğday fiyatlarındaki yüzde 14'lük düşüşün Ukrayna - Rusya arasında tahıl ihracatı engellerinin kaldırılması ile oluştuğunu söyleyebiliriz.

"Tahıl açısından baktığımızda aslında FAO bu yılın başında belirlemiş olduğu üretim rakamlarında bir miktar düşüşe gitti. Toplamda tahıl kullanımı için stoklar dahil 2 milyar 792 milyon ton rakam sabitledi. Yılın başında yapılan tahminlere göre daha düşük bir beklentimiz var. Bununla birlikte de tahıl stoklarında yüzde 2,1 daralma öngörüyoruz. Beklentimiz, tahıl stoklarının kullanım oranının 2021-2022 senesine ait yüzde 30,9'dan yüzde 29,5'e düşeceği yönünde gerçekleşiyor.

Dünya buğday üretim tahminimizi de artırarak 777 milyon tona yükselttik. Olumlu bir gidişat var diyebiliriz."

Doğrudan ekim tekniği önemli

"Biz hep tarımda yeni teknolojilerin ve yeşil enerjinin kullanılması, tarım gıda sistemlerinin bir bütün olarak ele alınması gerektiğini ve daha az girdi ile daha çok verimli üretime gidilmesi gerektiğini konuşuyoruz. Çiftçinin en çok kullandığı ürün buğday gübre mazot, mazottaki artış doğrudan maliyete yansıyor. Biz doğrudan ekim tekniğini Konya'da çiftçi ile paylaştık. Bu yöntem mazot kullanımını ve karbon salınımını azaltıyor. Hatta uzun vadede veriminde arttığını gördük. Çiftçiye bunu aktarabilmek çok önemli." ifadelerini kullandı.

"Enflasyon gıda fiyatlarındaki düşüşü engelliyor"

Özellikle temel gıda ürünlerinde bu düşüşün Türkiye'ye de yansıtacağını öngören Selişik "Ancak bir taraftan enflasyon o kadar hızlı artıyor ki diğer maliyetler bu düşüşü engelliyor. Pazarlarda fiyatları görüyoruz, ufak da olsa bir düşüş var.

Türkiye şanslı bir ülke, gıdaya erişimimiz var ancak diğer ülkelerdeki gıdaya erişim hususundaki sıkıntılar piyasadaki gıdanın fiyatının düşmesine katkı veremeyebilir. Kısacası bu ekonomik koşullarda iyimser olmak biraz zor gözüküyor." değerlendirmesini yaptı.

WorldFood İstanbul kapılarını açtı

WorldFood İstanbul Uluslararası Gıda Ürünleri ve Teknolojileri Fuarı, TÜYAP'ta kapılarını açtı.

Gıda ürünleri ve teknolojileri alanının uluslararası iş birliği platformu olan WorldFood İstanbul, TÜYAP Fuar ve Kongre Merkezi'nde başladı.

4 Eylül'e kadar sürecek, yerli ve yabancı katılımcı ve ziyaretçileri ağırlayacak fuarın açılışına bu yıl da ilgi büyük oldu.

Hyve Group'un tarafından düzenlenen ve gıda sektörünün buluşma noktası olan fuarda, son ürün, hizmet ve yeni teknolojiler görücüye çıktı.

WorldFood İstanbul 2022; İHBİR ile olan güçlü iş birliği ve ihracatta oldukça etkin bir rol oynayan Alım Heyeti Programı çerçevesinde Orta Doğu ve Kuzey Afrika ülkeleri (MENA), Balkan ülkeleri, CIS ülkeleri, Güney & Kuzey Amerika ülkeleri, Güneydoğu Asya gibi önemli bölgelerden ağırlıklı olmak üzere 77 ülkeden 600'den fazla davetli satın alma profesyonellerini bu yıl da ağırlıyor.

WorldFood İstanbul, 4 Eylül tarihinde sonra erecek; gıda sektörünün her alanından katılımcı ve ürünlerinin yer aldığı, oldukça geniş bir ürün yelpazesini hem satın almacılar hem de ziyaretçilerle buluşturuyor. Toplamda 25 ülkeden 800'e yakın katılımcı fuarda 2 binin üzerinde markayı tanıtırken, üretim ve pazar hacimlerini geliştirmek için yeni anlaşmalara imza atıyor.

“Gıda Dünyasının Türkiye Buluşması” niteliği taşıyan ve bugüne kadar Türk gıda sektöründeki en son ürün, hizmet ve teknolojilerin sergilenmesine öncülük eden WorldFood İstanbul, oturumların yanı sıra konferans programıyla da sektördeki değişime ve gelişime öncülük ediyor.

Başkanlar Oturumu, Sektörün Yarınını Konuştu

WorldFood İstanbul ile klasikleşen, fuarın etkinlik ve konferans programının açılışını gerçekleştiren Başkanlar Oturumu, “**İhracatın Kalbindeki Sektör Gıda ve 2023 Yol Haritası**” başlığı ile sektörün yol haritasını belirledi.

Bloomberg HT Tarım Editörü İrfan Donat yönetiminde düzenlenen oturumda; YeniÇiftçi Platformu Kurucu Başkanı Emrah İnce, İHBİR Yönetim Kurulu Başkanı Kazım Taycı, TİM YK Üyesi ve İstanbul Yaş Sebze Meyve İhracatçıları Birliği Başkanı Melisa Tokgöz Mutlu ile T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı TAGEM Hayvan Sağlığı, Gıda ve Yem Araştırmaları Dairesi Başkanı Ramazan Bülbül, 2023 yılı için beklentileri, öngörülerini ve atılması gereken adımları paylaştı.

İHBİR’de 2022 Hedefi: İhracatta yüzde 30 büyüme ile 13 milyar dolar Döviz

Oturumda ilk olarak söz alan İHBİR Yönetim Kurulu Başkanı Kazım Taycı, bin 500 üretici ve ihracatçı firmayı temsil ettiklerini hatırlatırken, İHBİR’in adeta bir navigasyon hizmeti sunarak, üreticiler için ihracat haritasını oluşturduğunu söyledi. 2021 yılında ilk aylarında yaşanan düşüş grafiğinin yerini beşinci ayın ardından çıkış ivmesine bıraktığını hatırlatan Taycı, sözlerini şöyle sürdürdü: “2022 yılında, bugüne kadar Türkiye’de neler yaşadığımızı değerlendirirsek, Türkiye’nin avantajlı bir pozisyona sahip olduğunu belirtmek isterim. Değişen tedarik zinciri ve lojistik zorluklar sebebiyle Çin’den gelen malların maliyeti 14-15 bin dolara ulaştı. Orta Doğu’ya gelen gemilerin istasyon sayısının artmasından nedeniyle geliş süresi olağan sürenin 3 katına ulaştı. Bu süreçler, tedarikçileri yeni arayışlara sevk etti. Ülkemizde, Avrupa’ya kıyasla iş gücünün maliyetlerinin daha az olması, ilgi ve alakayı lehimize artırdı. Konjonktürel bir rüzgarı arkamıza aldık. Şu an sahip olduğumuz avantajı kalıcı hale getirmemiz gerekiyor; çabamız bunun için. Bu anlamda fuarlar önemli bir parametre. İHBİR olarak Türkiye’de büyük bir fuar yaratmak istiyoruz. Bu nedenle de WorldFood İstanbul’a desteğimizi açıkladık. Üyelerimiz ve katılımcılarımızın stantlarına baktığımızda, fuarın çok güzel geçtiğini söyleyebilirim. İHBİR olarak bu yıl elde edeceğimiz rakamlarla, bir önceki yıla göre %30 büyüme elde ederek, 13 milyar dolarlık ihracatla yılı kapatma hedefindeyiz.”

Rusya-Ukrayna Savaşı, Gıda Milliyetçiliğini Öne Çıkardı

TİM Yönetim Kurulu Üyesi ve İstanbul Yaş Sebze Meyve İhracatçıları Birliği Başkanı Melisa Tokgöz Mutlu, pandeminin tarım ihracatının önemini gösteren bir gelişme olduğunu, pandemi ile birlikte kırsala dönüşü getirdiğini hatırlattı.

Türkiye'nin pandemi sonrasında çok önemli tedarikçi konumuna geldiğini belirten Mutlu, sözlerini şöyle sürdürdü: "İklim krizi, ülkemiz için rakiplerimiz nezdinde üstünlüğümüzü ortaya çıkardı. Avrupa ve Rusya için güvenilir ve sürdürülebilirlik başlıklarında çok önemli bir tedarikçi olduk. Örneğin; Çin pandemi sonrası ulaşılamaz oldu."

ABD'nin ekonomik gücüne rağmen çiftçiye çok destek verdiğini, savaş sonrası en önemli konunun gıda milliyetçiliği olduğunu belirten Mutlu, "İklim krizinin gelişim süreci, Türkiye'nin, Rusya ve Avrupa nezdinde mevcut tedarikçi pozisyonu daha da güçlenecek." sözleri ile, Türkiye'nin tedarikçi pozisyonunda yakaladığı ivmeyi Uzak Doğu pazarı ile sürdürebileceğine işaret etti.

TAGEM: "Türkiye, TAGEM Sayesinde Tohumda Kendisine Yeter Duruma Geldi"

Ardından söz alan Tarım ve Orman Bakanlığı, TAGEM Hayvan Sağlığı, Gıda ve Yem Araştırmaları Dairesi Başkanı Ramazan Bülbül, Ar-Ge ve inovasyon faaliyetleri yürüten bir kurum olarak, 49 enstitü ile 37 ilde 67 lokasyonda faaliyet yürüttüklerini paylaştı.

Alanında şu an Türkiye'nin en büyük, dünyanın ise 10'uncu büyük AR-GE kurumu olduklarını belirten Bülbül, sözlerine şöyle devam etti: "Yaklaşık 600'ü doktoralı olmak üzere 2 bin 200 civarında yüksek lisans programını tamamlamış, 200'ü de yurt dışında doktora yapan personelimiz mevcut. Gelişmiş ülkelerde Ar-Ge çalışmalarının yüzde 50'sini özel sektör karşılar. Türkiye'de bu devlet kanalıyla yapılıyor. Devletin destek oranı yüzde 84. TAGEM'in tohum konusunda efsane bilgileri yıktı ve bugün, faaliyetlerimiz sayesinde, Türkiye tohumda kendisine yeter bir duruma gelmiştir. İsrail'den tohum aldığımız söylenir ama şu anda oraya tohum satıyoruz."

Tarımda Girişimci Ekosistemi Desteklenmeli

Türkiye'de tarımsal teknolojinin Ar-Ge'sinin yüzde 85'inden kamunun mesul olmasının ya da kamu tarafından sırtlanması iyiye işaret olmadığını belirten YeniÇiftçi Platformu Kurucu Başkanı Emrah İnce, "Dünyada tarım teknolojileri ile ilgili girişim ekosistemi 4 milyar dolara ulaştı. Son 7 yılda tarım ve gıda teknolojilerine 100 milyar dolar yatırım yapıldı. Burada üzerimize düşen, büyük şirketlere düşen, girişimci ekosisteminin desteklenmesidir. Bu alandaki girişimlerin önü açılarak, büyütülmelidir." sözleri ile tarım girişimcilerine pozitif ayrımcılık uygulanması gerektiğinin altını çizdi.

Tahıl Koridoru Anlaşması kapsamında 1,7 milyon ton yük taşındı

Tahıl Koridoru Anlaşması kapsamında ilk bir ayda, 1 milyon 680 bin 396 ton yük taşınırken, bu yükün yüzde 23'ü Türkiye'ye geldi. Ukrayna limanlarına yükleme için giden gemilerin yüzde 41'inin ise Türk bayraklı veya Türk sahipli olduğu belirlendi.

Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Denizcilik Genel Müdürlüğü'nün, Twitter hesabından "Tahıl Koridoru Anlaşması" kapsamında taşınan yüklere ilişkin paylaşımda bulunuldu.

Kuzey-Güney Hattı (Ukrayna çıkışı)

Tahıl Koridoru Anlaşması kapsamında ilk bir ayda 1 milyon 680 bin 396 ton yük taşındığı bildirilen paylaşımda, yükün yüzde 23'ünün Türkiye'ye geldiği, Ukrayna limanlarına yükleme için giden gemilerin yüzde 41'inin ise Türk bayraklı veya Türk sahipli olduğunun tespit edildiği belirtildi. Paylaşımda şu detaylara yer verildi:

"Tahıl koridoru kapsamında, bugüne kadar toplam 69 gemi Ukrayna'nın Odesa, Chornomorsk ve Yuzhne şehirlerindeki limanlardan yüklü olarak ayrılmıştır. 69 geminin, 26'sı Türk bayraklı, sahipli veya işletenlidir. Söz konusu 69 geminin 27'si, yüklerini Türkiye limanlarına getirmekte, diğerleri ise Almanya, Cibuti, Çin, Fransa, Güney Kore, Hindistan, Hollanda, İngiltere, İran, İrlanda, İspanya, İsrail, İtalya, Lıbya, Lübnan, Mısır, Romanya, Somali, Sudan ve Yunanistan'a götürmektedir.

Gemiler ile ayçiçeği çekirdeği, ayçiçeği küspesi, ayçiçeği yağı, arpa, buğday, mısır, soya, şeker pancarı, bezelye ve kanola tohumu olmak üzere 10 çeşit yük taşınmıştır. Bugüne kadar taşınan toplam yük miktarı, 1 milyon 680 bin 396 ton olurken, Türkiye limanlarına gelen gemilerin taşıdığı toplam yük ise 378 bin 887 ton olarak hesaplanmıştır. Türkiye limanlarına bezelye, mısır, ayçiçeği küspesi, buğday, ayçiçeği çekirdeği, ayçiçeği yağı yükleri gelmiştir.

69 geminin 22'sini, 24 Şubat'tan bu yana mahsur kalan gemiler oluşturmaktadır. Diğerleri ise tahıl koridorunun açılmasından sonra Ukrayna'ya gidip yüklemesini yapıp geri dönen gemilerdir."

Güney-Kuzey Hattı

"Ukrayna'nın Yuzhne, Chornomorsk ve Odesa şehirlerindeki limanlara savaş durumundan ve tahıl koridoru açıldıktan sonra ilke defa gitmek üzere şu ana kadar toplam 86 gemi İstanbul'da müşterek merkez tarafından denetlenmiş veya denetimleri planlamaya alınmıştır. Söz konusu 86 geminin 35'i (yüzde 41) Türk bayraklı, sahipli ve işletmelidir."

MSB: Tahıl sevkiyatı kapsamında 12 gemi daha Ukrayna'dan ayrıldı

Milli Savunma Bakanlığı, tahıl sevkiyatı kapsamında 12 geminin daha Ukrayna'da hareket ettiğini duyurdu.

Milli Savunma Bakanlığı (MSB), Ukrayna limanlarından tahıl yüklü 12 geminin daha hareket ettiğini bildirdi.

Bakanlıktan yapılan açıklamada, Ukrayna limanlarındaki tahılın sevkiyatının İstanbul'daki Müşterek Koordinasyon Merkezinin kontrolünde sürdüğü belirtilerek, bu sabah itibarıyla 12 geminin daha tahıl yüklü olarak Ukrayna limanlarından ayrıldığı kaydedildi.

26 kuruluşa helal akreditasyon belgesi

Ticaret Bakanı Mehmet Muş, helal akreditasyon başvurusunda bulunan 73 kuruluştan 26'sına akreditasyon kararı verildiğini açıkladı.

Canan SAKARYA

Helal Akreditasyon Kurumu'na (HAK) yapılan 73 başvurudan 26'sına akreditasyon kararı verildi, 790 adet helal belgesi akreditasyon güvencesine kavuştu.

CHP Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer, Türkiye'de helal gıda ürünleri ile Helal Akreditasyon Kurumu'nun (HAK) faaliyetleri ve sorumluluklarına ilişkin Ticaret Bakanlığı'na verdiği soru önergesinde Türkiye'nin küresel büyüklüğü 7 trilyon doları bulan helal pazarında beşinci sırada yer aldığına dikkat çekti. Gürer, önergesinde "2000'li yılların başında başlayan helal gıda üretimi ile ilgili belge sahibi işletme sayısı kaçtır? Son beş yıl içinde yeni belge alan ya da belgesini iptal ettiren işletme sayısı kaçtır? Türkiye'de Helal Akreditasyon Kurumu tarafından denetlenen ve ceza alan işletme sayısının yıllara göre dağılımı nedir? Helal gıda standartları neye göre belirlenmektedir? Helal pazarının ihracat ve ithalat büyüklüğü 2021 yılı için ne kadardır?" sorularına yanıt istedi.

Gürer'in soru önergesini yanıtlayan Ticaret Bakanı Mehmet Muş, Ticaret Bakanlığı'nın ilgili kuruluşu Helal Akreditasyon Kurumu'nun (HAK), uluslararası kabul görmüş teknik gereklilikler ve standartlar çerçevesinde hem Türkiye'de hem de yurt dışında yerleşik belgelendirme kuruluşlarından talepte bulunanlara helal akreditasyon hizmeti sunduğunu kaydetti.

Belgelendirme kuruluşlarına helal statüsü

HAK'ın, gıda veya başka ürün gruplarında helal belgesi (sertifikası) vermediğine dikkat çeken Bakan Muş, HAK'ın ürün ve hizmetlere 'helal belgesi' veren kuruluşların yetkinliklerini ve tarafsızlıklarını kontrol ederek söz konusu belgelendirme kuruluşlarına helal akreditasyon statüsü verdiğini kaydetti.

Ticaret Bakanı Mehmet Muş, HAK'ın öncelikli hedefinin, hem Türkiye'de hem de küresel alanda tüketici güvenine haiz, ülkeler arasında kurulacak bir karşılıklı tanıma mekanizmasına dayanan ve böylece ticarete teknik engel oluşturmayan, ilgili tüm paydaşların ihtiyaçlarına cevap veren bir helal belgelendirme sisteminin tesisine katkı sağlamak olduğunu kaydetti. Muş, "HAK, İslam İşbirliği Teşkilatı'na bağlı olarak faaliyet gösteren İslam Ülkeleri Standartlar ve Metroloji Enstitüsü'nün (SMIIC) yayımladığı, 43 ülkenin teknik düzeydeki ortak katkısıyla hazırlanan ve ülkemizce de uyumlaştırılarak milli standart haline getirilen helal standartlarını esas alarak faaliyetlerini sürdürmektedir" dedi.

SMIIC' in bugüne kadar yayımladığı 40'ın üzerindeki standardın 16'sının helal gıda, helal turizm, helal kozmetik, helal jelatin, katkı maddelerinin helallliği, helal belgelendirme kuruluşları ile laboratuvarlara yönelik kurallar gibi doğrudan helal alanıyla ilgili olduğunu belirten Muş, SMIIC tarafından yayımlanan tüm standartlar, geniş katılımlı ve kapsayıcı bir hazırlık süreci sonunda üye ülkelerin nitelikli oy çokluğuyla kabul edilerek yayımlandığı bilgisini verdi.

Düzenlemeyle kuruluşlara ceza verilebilecek

Türkiye'de mevcut kurallar çerçevesinde hem helal belgelendirme faaliyetleri hem de bu faaliyetlerin akreditasyonun gönüllülük esasına dayandığını kaydeden Muş, "Bu sebepten dolayı bu kapsamda bugüne kadar HAK tarafından belgelendirme kuruluşlarına veya firmalara ceza verilmesi gibi bir durum söz konusu olmamıştır" dedi.

Bakan Mehmet Muş, kanun değişikliği ile akredite olmamış kuruluşların Türkiye'de helal belgelendirme faaliyeti yürütmelerinin önüne geçileceğini belirterek, "Bu vasıta ile ürün ve hizmetlerin tüketiciyi yanıltmayacak, yanlış ve yanıltıcı bilgi vermeyecek şekilde piyasaya arz edilebilmesi ve böylece bahse konu helal belgelendirme faaliyetlerinin güvenilir bir çerçevede yürütülmesi amaçlanmaktadır. Söz konusu düzenlemeyle akredite olmadan, güvenilirliğini ispatlayamadan helal belgesi veren kuruluşlara ceza verilmesi mümkün hale gelecek" dedi.

TL ticari kredi faizlerinde 5.66 puanlık sert düşüş

Enflasyonun tırmanışını sürdürmesine karşın, ticari kredi faizi TCMB'nin yönlendirmesiyle son 5 haftada 9,4 puan geri çekildi.

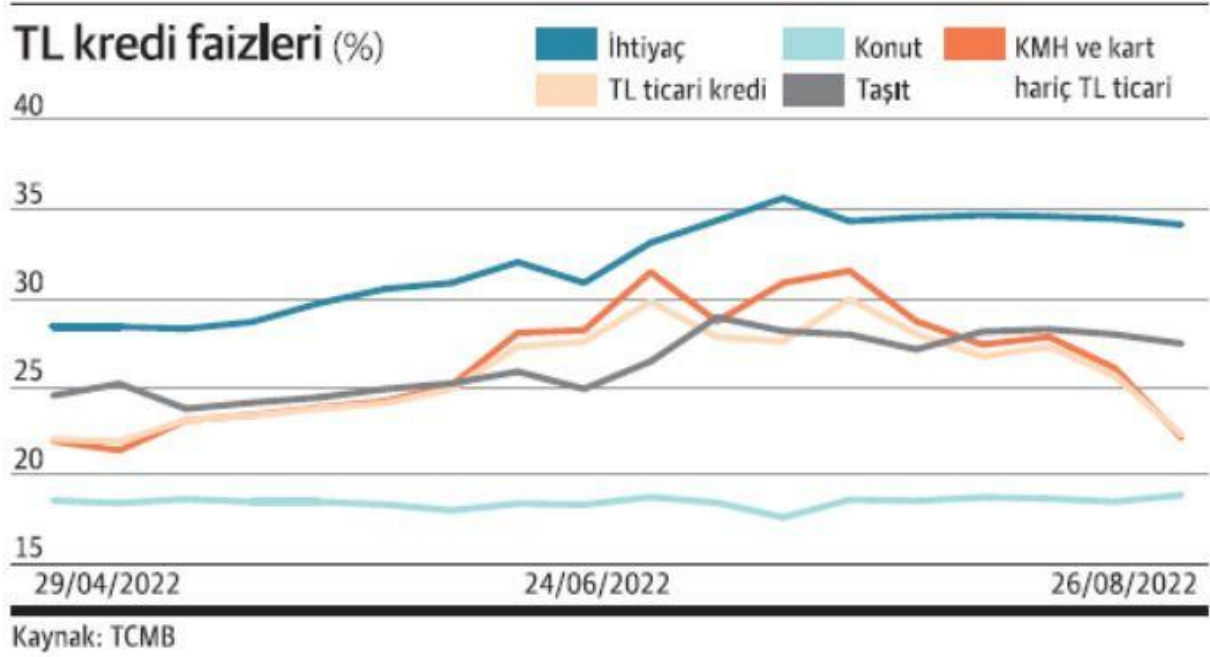

Şebnem TURHAN

Merkez Bankası'nın politika faizinde 100 baz puanlık indirimi ve ardından TL ticari kredi faizine yönelik getirdiği ilave menkul kıymet alım zorunluluğu sonrası 26 Ağustos haftasında KMH ve kurumsal kredi kartı hariç TL ticari kredi faizleri yüzde 21,98 ile mayısın ilk haftasından bu yana görülen en düşük seviyeye indi. Ticari kredi faizinde ağustos PPK'sı sonrasına göre 556 baz puan, temmuz PPK'sı sonrasına göre ise 935 baz puanlık düşüş sağlandı.

Üst üste alınan makroihtiyati önlemlerle getirilen parasal sıkılaştırma sonrası mayıstan itibaren TL ticari kredi faizleri yükseliş eğilimine girdi. 22 Temmuz haftasında TL ticari kredi faizleri KMH ve kurumsal kredi kartları hariç yüzde 31,33'ü gördü. Merkez Bankası ticari kredi faizleri ile politika faizi arasındaki makasa dikkat çekerek azaltılması için adımlar atılacağını dile getirdi. Ardından 18 Ağustos'taki PPK'da politika faizi 100 baz puanlık indirimle yüzde 13'e çekildi. Bunun ardından ise TCMB 19 Ağustos günü ticari kredilerdeki yüzde 20 zorunlu karşılık uygulamasını yüzde 30 menkul kıymet tesisine çevirdi. Ayrıca TL ticari kredi faizinin de Merkez Bankası tarafından yayımlanan yıllık bileşik referans oranın 1.4 katı üzerinde yıllık bileşik faiz oranıyla kullanılacak kredilerin yüzde 20'si, 1.8 katı üzerinde faizle kullanılacak kredilerin de yüzde 90'ı kadar menkul kıymet tesisi kararı aldı.

Hesaplamalara göre TL ticari kredi faizinde yüzde 22,85 - 29,38'u aşan bankalar ilave menkul kıymet tutacak.

PPK öncesi ortalama yüzde 27,64

Bankacılık sektörü aslında temmuz PPK'sı sonrası faizleri geri çekmeye başladı ancak son adımla düşüş hızlandı. PPK sonrası ilk hafta KMH ve kurumsal kredi kartları hariç TL ticari kredi faizleri yüzde 27,64'ten yüzde 25,87'ye inerken 26 Ağustos'ta ise yüzde 21,98'e düştü. PPK sonrasında TL ticari kredi faizleri 566 baz puan geriledi. KMH ve kurumsal kredi kartı dahil TL ticari kredi faizleri de 26 Ağustos'ta yüzde 22,15'e indi. Yine PPK öncesinde yüzde 27,10'dan 495 baz puan düşmüş oldu. Merkez Bankası verilerine göre ortalama TL ticari kredi faizleri ilave menkul kıymet tutma zorunluluğunun altına geriledi. TL ticari kredi büyümesinde ise ivme kaybı sürüyor. Merkez Bankası verilerine göre ticari krediler kurumsal kredi kartları hariç 13 haftalık yıllıklandırılmış kur etkisinden arındırılmış şekilde 26 Ağustos haftasında yüzde 24,97 büyüdü. Toplam kredi büyümesi yüzde 32,27 oldu. TL ticari kredi faizlerinin yanı sıra 26 Ağustos haftasında tüketici kredi faizlerinde de konut hariç gerileme yaşandı. TL ihtiyaç kredi faizi yüzde 34,25'ten yüzde 33,92'ye inerken, taşıt kredisi faizi de yüzde 27,77'den yüzde 27,26'ya indi. Konut kredi faizleri de yüzde 18,42'den yüzde 18,79'a çıktı. Toplam TL mevduat faizi de PPK öncesindeki yüzde 17,32 seviyesinden yüzde 16,31'e indi.

Orta Vadeli Program açıklandı

2023-2025 dönemi ekonomik hedefleri kapsayan Orta Vadeli Program (OVP) açıklandı. OVP'de büyümenin 2023'te yüzde 5, 2024 ve 2025'te yüzde 5,5 olması öngörüldü. Enflasyonun ise 2023'te yüzde 24,9, 2024'te yüzde 13,8, 2025'te yüzde 9,9 olması hedeflendi. Ayrıca programda bütçe açık sürprizi gözlendi. Bütçe açığı tahmini, iki ayı geçmeden yüzde 65,7 artışla 461.2 milyar TL'ye yükseltildi.

Mehmet KAYA

ANKARA - Resmi Gazetenin 4 Eylül günlü mükerrer sayısında yayımlanan 2023-2024 Orta Vadeli Programda bütçe açığı sürprizi gözlendi. Haziran ayında getirilen ek bütçede yıl sonu bütçe açığı 278 milyar 347 milyon TL olarak öngörölmüşü. Buna karşılık, iki ay geçmiş olmasına rağmen OVP'de yıl sonu bütçe açığı 461.2 milyar TL'ye yükseltildi. OVP'de 2023 bütçe açığı ise 659 milyar TL olarak öngöröldü. Açık 2023'te GSYH'nin yüzde 14,1'ine kadar yükselecek.

OVP'de 2022 yıl sonu ve 2023 büyümesi yüzde 5, 2024 ve 2025 büyümesi yüzde 5,5 olarak hedeflendi. Türkiye'nin kişi başına geliri de OVP'ye göre 2023'te yine 10 bin doları aşarak 10 bin 71 dolar olacak. OVP'de işsizlik oranı bu yıl için yüzde 10,8, 2023 için yüzde 10,4 tahmin edildi.

Enflasyon: 2022'de yüzde 65, 2023'te yüzde 24,9

Orta Vadeli Programda 2022 yılı sonunda enflasyonun yüzde 65 olacağı tahmini yapıldı. Merkez Bankası Temmuz ayı Enflasyon raporunda yıl sonu için tahmin yüzde 60,4 olarak güncellenmişti. Ağustos ayı itibariyle yıllık enflasyon bugün açıklanacak. Temmuz ayı itibariyle ise yüzde 79,6 seviyesinde bulunuyor.

Stok tartışması OVP’de

OVP’de yüksek enflasyon salgın sonrası ortam, 2021’deki kuraklık, dış gelişmelere bağlı emtia fiyat artışı, tedarik zinciri aksaklıkları sayıldı. OVP’de ayrıca, daha önce Merkez Bankası ile sanayicilerin tartışmasına neden olan stok vurgusu da girdi. OVP’de enflasyonun nedenine ilişkin paragrafta, “...başta gıda olmak üzere ihtiyati bir güdüyle pek çok sektörde gereğinden fazla stoklama davranışının yaygınlaşması” da gerekçeler arasında sayıldı.

Hükümetin uyguladığı sübvansiyonlar, kira artış sınırlamaları ve benzeri uygulamaların yılın ilk yarısındaki yüksek hızlı enflasyonu sınırladığı yorumu OVP’de yer aldı.

2023-2025 OVP SEÇİLMİŞ BAZI GÖSTERGELER				
	2022 Günc	2023	2024	2025
GSYH TL Cari	13.429,0	18.654,0	23.438,0	27.440,0
GSYH Dolar	808,0	867,0	952,0	1.065,0
Kişi Başına Gelir Dolar	9.485,0	10.071,0	10.931,0	12.091,0
Büyüme	5,0	5,0	5,5	5,5
Enflasyon	65,0	24,9	13,8	9,9
İşsizlik Oranı	10,8	10,4	9,9	9,6
İhracat	255,0	265,0	285,0	305,0
İthalat	360,0	345,0	363,0	384,0
Dış Ticaret Dengesi	-105,0	-80,0	-78,0	-79,0
Cari İşlemler Dengesi	47,3	-22,0	-13,7	-10,0
MERKEZİ YÖNETİM BÜTÇESİ				
Harcamalar	3.133,7	4.469,6	5.361,0	6.003,5
Faiz Harcamaları	329,6	565,6	697,8	774,5
Gelirler	2.672,5	3.810,1	4.778,3	5.594,5
Vergi Gelirleri	2.269,6	3.199,5	4.031,3	4.719,7
Merkezi Yönetim Bütçe	-461,2	-659,4	-582,7	-409,0
GSYH / Merkezi Yönetim	-3,2	-3,5	-2,4	-1,4

Enflasyonla mücadele için OVP ne diyor?

OVP’de üretim ve verimlilik artışlarının fiyat artışlarını sınırlayacağı, 3 yıllık dönemde gıda fiyatları artışının tek haneye indirileceği ve TL’nin istikrarlı bir görünüm sergileyeceği tahmini yapıldı. Fiyat istikrarı için alınacak tedbirler ise yatırım-üretim-istihdam-ihracat olarak formüleleştirilen Türkiye Ekonomi Modeline işaret edildi.

Ayrıca, Liralaşma, kamu ve özel sektörün TL ile işlem yapması, gelir politikasının fiyat istikrarı ile uyumunun sürdürülmesi, enflasyon hedeflemesi ve Merkez Bankası’nın faiz politikası yanında karşılıklar vd. araçları kullanması politika araçları arasında sayıldı.

Somut tedbirler arasında ise; konut arzının artırılması, konut fiyatlarının düşürülmesi için sosyal konut yatırımları, tarımsal girdi fiyatlarının düşürülmesi, tarımsal desteklerin verimlilik ve kalite odaklı hale getirilmesi, gıda için stok takip sistemi oluşturulması, jeotermal seracılık, büyük şehirlerin çevresinde üretimle lojistik maliyetin azaltılması, dijital tarım uygulamaları, firenin azaltılması, hal ve kooperatifçilikte iyileştirmelerle kayıtlı dağıtım oluşturulması sayıldı.

Yine somut tedbirler arasında perakende fiyatların şeffaf olarak kamuoyu ile paylaşılması, indirim-promosyon uygulamalarının disiplin altına alınması, tarımsal örgütler, üretici örgütlerinin ortak tedarik vb. maliyet düşürücü işbirlikleri, mera ıslahı, küçük aile işletmelerinin desteklenmesi de yer aldı.

Cari işlemler açığı ve dış ticaret: Yıl sonu açık tahmini GSYH'nin yüzde 5,9'u
Orta Vadeli Programda, yıl sonu itibariyle cari işlemler açığının GSYH'nin yüzde 5,9 düzeyinde, 47,3 milyar dolar olacağı tahmini yapıldı. Cari açığın 2023'te ise 22 milyar dolara, GSYH'nin yüzde 2,9'una ineceği hedefi konuldu.

OVP'de, ihracatın, 2022 sonunda 255 milyar dolar seviyesinde gerçekleşeceği tahmin edilirken, 2023'te 265 milyar dolar, 2024'te 285 milyar dolar, program sonunda 305 milyar dolar olacağı varsayıldı. İthalatın, 2022 sonunda 360 milyar dolar seviyesinde gerçekleşmesi, 2023'te 345 milyar dolar, 2024'te 363 milyar dolar, 2025'te de 384 milyar dolar olması öngörüldü.

Cari fazla ve dış ticaret fazlası bu OVP döneminde olmayacak

Resmi programlara girmese de Türkiye Ekonomi Modeli'nin hedefleri arasında bulunan cari fazla verme ve dış ticaret fazlasına ulaşma hedefi 2023-2025 plan döneminde gerçekleşmeyecek. OVP'de, 2022 için 105, 2023 için 80, 2024 için 78 ve 2025 için 79 milyar dolar dış ticaret açığı tahmini yapıldı. Cari işlemlerde ise 2023 için 22, 2024 için 13,7 ve 2025 için 10 milyar dolar açık tahmini öngörüldü.

Dolar kuru hesaplamaları

Orta Vadeli Programda, 2022 için ortalama dolar kuru 16,62 TL olarak belirlendi. Ocak-Ağustos itibariyle Dolar/TL kuru 15,6 TL düzeyinde bulunuyor. Buna göre, yıl sonuna kadar yaklaşık 1 TL'lik bir ortalama değişim öngörüldü.

2023 için ise ortalama dolar kuru 21,53 TL olarak hesaplandı. Doların cari değeri dün itibariyle serbest piyasada 18,2 TL seviyesinde bulunuyor.

Büyüme ve büyüme için tedbirler

İç ve dış talebin dengelendiği, ihracat odaklı büyüme stratejinin devamının öngörüldüğü OVP'de, daha yenilikçi üretim ve işgücü kaynaklı verimlilik artışının hedeflendiği vurgulandı. Özel sektörün üretken yatırımlarının destekleneceği vurgulandı. Politika ve tedbirler arasında, teknoloji yoğun yatırımların desteklenmesi, ithalat bağımlılığını azaltan ve istihdamı artıran yatırımların özendirilmesi OVP tedbirleri arasında yer aldı. Ayrıca, yatırım teşvik sisteminin yenilikçi ve katma değerli

üretimi desteklemesi, yerli ve yabancı yatırımcıların işbirliğinin özendirilmesi, yatırımcılar için hukuki süreçlerin hızlandırılması, Hazine Destekli Kefalet sistemi ile ve KGF ve İhracatı Geliştirme A.Ş. aracılığıyla rekabetçiliğin ve ihracatın artırılması, Türkiye Kalkınma Fonu ile yenilikçi girişimlerin desteklenmesi, yerli ve yenilenebilir enerji için AR-GE, KOBİ'lere fayda sağlayacak çıktıların elde edileceği yenilikçilik AR-GE yatırımları, Turcorn aday girişimlerin desteklenmesi, teknolojik ürün geliştirme süreçlerinin sanayi-üniversite-kamu işbirliğiyle yapılması, güvenli kentleşme de tedbirler arasında sıralandı.

Finansal istikrar: TL güçlendirilecek, kripto piyasalar düzenlemeye tabi olacak

Finansal istikrara yönelik bölümde tasarruf artışı, kaynak dağıtımı etkinliği, sermaye piyasalarının geliştirilmesi temel politikalar olarak yer aldı. Ayrıca kripto varlıklara yönelik mevzuat düzenlemesinin de yapılacağı kaydedildi.

Türk Lirasının güçlendirilmesine yönelik vurgu ve tedbirlere yer verildi. Bu kapsamda, finansal aracılık hizmetlerinin TL ile yapılmasının özendirilmesi, TL mevduatın artırılması, ödemeler için Kamu Ödeme Geçidi ve Açık Bankacılık projelerinin tamamlanması yanında, FAST, TR Karekod ve TROY sistemlerinin kullanımının artırılması, Dijital TL'nin ödemelerde kullanıma testlerinin başlaması yer aldı. Yurt dışındaki vatandaşların yüksek faizle hesap açmasına imkan sağlanan YUVAM hesabının geliştirileceği ve yaygınlaştırılacağı tedbiri de OVP'de yer buldu.

Katılım bankacılığı sisteminin geliştirilmesine yönelik tedbirler, FİNTEK stratejisi, sigortalılık artışı da yer aldı.

Zorunlu Afet Sigortası geliyor

Türkiye'de deprem sonrası kamu destekli depreme karşı sigorta sistemi olarak öngörülen DASK tarafından yürütülen Zorunlu Deprem Sigortası'nın genişletileceğine yönelik işaret OVP'de verildi.

2023-2025 OVP'de, "Doğal afetlerden kaynaklanabilecek mağduriyetlere karşı vatandaşlarımızı korumak ve kamu yükünü hafifletmek için bütüncül bir afet sigortası ürünü olarak tasarlanan Zorunlu Afet Sigortası kanut sahiplerine sunulmaya başlanacaktır" denildi.

OVP'de bütçe açığı tahmini yüzde 65,7 artırıldı

OVP'de 2022 yılsonu bütçe açığı 278 milyar TL'den 461 milyar TL'ye yükseltildi. 2022 ve 2023 büyüme hedefi yüzde 5, 2022 enflasyon hedefi yüzde 65 olarak açıklandı. Yılsonu cari açık tahmini ise 47 milyar dolar oldu.

Mehmet KAYA

Resmi Gazetenin 4 Eylül günlü mükerrer sayısında yayımlanan 2023- 2024 Orta Vadeli Programda bütçe açığı sürprizi gözlemlendi. Haziran ayında getirilen ek bütçede yılsonu bütçe açığı 278 milyar 347 milyon TL olarak öngörölmüşüdü. Buna karşılık, iki ay geçmiş olmasına rağmen OVP'de yıl sonu bütçe açığı 461,2 milyar TL'ye yükseltildi. OVP'de 2023 bütçe açığı ise 659 milyar TL olarak öngöröldü. Açık 2023'te GSYH'nin yüzde 14,1'ine kadar yükselecek.

OVP'de 2022 yıl sonu ve 2023 büyümesi yüzde 5, 2024 ve 2025 büyümesi yüzde 5,5 olarak hedeflendi. Türkiye'nin kişi başına geliri de OVP'ye göre 2023'te yine 10 bin doları aşarak 10 bin 71 dolar olacak. OVP'de işsizlik oranı bu yıl için yüzde 10,8, 2023 için yüzde 10,4 tahmin edildi.

Orta Vadeli Programda 2022 yılı sonunda enflasyonun yüzde 65 olacağı tahmini yapıldı. Merkez Bankası Temmuz ayı Enflasyon raporunda yılsonu için tahmin yüzde 60,4 olarak güncellenmişti. Ağustos ayı itibariyle yıllık enflasyon bugün açıklanacak. Temmuz ayı itibariyle ise yüzde 79,6 seviyesinde bulunuyor.

Stok tartışması OVP’de

OVP’de yüksek enflasyon, salgın sonrası ortam, 2021’deki kuraklık, dış gelişmelere bağlı emtia fiyat artışı, tedarik zinciri aksaklıkları sayıldı. OVP’ye ayrıca, daha önce Merkez Bankası ile sanayicilerin tartışmasına neden olan stok vurgusu da girdi. Enflasyonun nedenine ilişkin paragrafta, “...başta gıda olmak üzere ihtiyati bir güdüyle pek çok sektörde gereğinden fazla stoklama davranışının yaygınlaşması” da gerekçeler arasında sayıldı. Hükümetin uyguladığı sübvansiyonlar, kira artış sınırlamaları ve benzeri uygulamaların yılın ilk yarısındaki yüksek hızlı enflasyonu sınırladığı yorumu yer aldı.

OVP’de üretim ve verimlilik artışlarının fiyat artışlarını sınırlayacağı, 3 yıllık dönemde gıda fiyatları artışının tek haneye indirileceği ve TL’nin istikrarlı bir görünüm sergileyeceği tahmini yapıldı. Fiyat istikrarı için alınacak tedbirler ise yatırım-üretim-istihdam-ihracat olarak formüleleştirilen Türkiye Ekonomi Modeline işaret edildi. Somut tedbirler arasında ise; konut arzının artırılması, konut fiyatlarının düşürülmesi için sosyal konut yatırımları, tarımsal girdi fiyatlarının düşürülmesi, tarımsal desteklerin verimlilik ve kalite odaklı hale getirilmesi, gıda için stok takip sistemi oluşturulması, jeotermal seracılık, büyük şehirlerin çevresinde üretimle lojistik maliyetin azaltılması, dijital tarım uygulamaları, firenin azaltılması, hal ve kooperatifçilikte iyileştirmelerle kayıtlı dağıtım oluşturulması sayıldı.

Orta Vadeli Programda, yılsonu itibariyle cari işlemler açığının GSYH’nin yüzde 5,9 düzeyinde, 47,3 milyar dolar olacağı tahmini yapıldı. Cari açığın 2023’te ise 22 milyar dolara, GSYH’nin yüzde 2,9’una ineceği hedefi konuldu. OVP’de, ihracatın, 2022 sonunda 255 milyar dolar seviyesinde gerçekleşeceği tahmin edilirken, 2023’te 265 milyar dolar, 2024’te 285 milyar dolar, program sonunda 305 milyar dolar olacağı varsayıldı. İthalatın, 2022 sonunda 360 milyar dolar seviyesinde gerçekleşmesi, 2023’te 345 milyar dolar, 2024’te 363 milyar dolar, 2025’te de 384 milyar dolar olması öngörüldü.

Resmi programlara girmese de Türkiye Ekonomi Modeli’nin hedefleri arasında bulunan cari fazla verme ve dış ticaret fazlasına ulaşma hedefi 2023-2025 plan döneminde gerçekleşmeyecek. OVP’de, 2022 için 105, 2023 için 80, 2024 için 78 ve 2025 için 79 milyar dolar dış ticaret açığı tahmini yapıldı. Cari işlemlerde ise 2023 için 22, 2024 için 13,7 ve 2025 için 10 milyar dolar açık tahmini öngörüldü.

Nebati: Ortalama büyüme yüzde 5,3

Hazine ve Maliye Bakanı Nureddin Nebati, 2023-2025 Orta Vadeli Programa yönelik yaptığı değerlendirmede, büyümeyi ve istihdamı artıran, yüksek katma değerli üretimi önceliklendiren ve ihracat odaklı sürdürülebilir büyümeyi esas alan Türkiye Ekonomi Modelinin merkeze alındığını belirtti. Bakan Nebati, program döneminde ortalama büyümenin yüzde 5,3 planlandığını ve 2,7 milyon istihdam öngörüldüğünü kaydetti. Nebati, “Tüm vatandaşlarımızın önceliklerini karşılayacak bir

bütçe hazırlamaya gayret ettik. Program dönemi sonunda, Merkezi Yönetim Bütçe açığının GSYH'ye oranının yüzde 1,5 olmasını öngörüyoruz” dedi.

2023-2025 OVP Seçilmiş bazı göstergeler

	2022 Güncel Tahmin	2023	2024	2025
GSYH TL Cari	13.429,0	18.654,0	23.438,0	27.440,0
GSYH Dolar	808,0	867,0	952,0	1.065,0
Kişi Başına Gelir Dolar	9.485,0	10.071,0	10.931,0	12.091,0
Büyüme	5,0	5,0	5,5	5,5
Enflasyon	65,0	24,9	13,8	9,9
İşsizlik Oranı	10,8	10,4	9,9	9,6
İhracat	255,0	265,0	285,0	305,0
İthalat	360,0	345,0	363,0	384,0
Dış Ticaret Dengesi	-105,0	-80,0	-78,0	-79,0
Cari İşlemler Dengesi	47,3	-22,0	-13,7	-10,0
Merkezi Yönetim Bütçesi				
Harcamalar	3.133,7	4.469,6	5.361,0	6.003,5
Faiz Harcamaları	329,6	565,6	697,8	774,5
Gelirler	2.672,5	3.810,1	4.778,3	5.594,5
Vergi Gelirleri	2.269,6	3.199,5	4.031,3	4.719,7
Merkezi Yönetim Bütçe Dengesi	-461,2	-659,4	-582,7	-409,0
GSYH / Merkezi Yönetim Bütçe Dengesi	-3,2	-3,5	-2,4	-1,4

Büyüme için alınacak tedbirler

İç ve dış talebin dengelendiği, ihracat odaklı büyüme stratejisinin devamının öngörüldüğü OVP’de, daha yenilikçi üretim ve işgücü kaynaklı verimlilik artışının hedeflendiği vurgulandı. Özel sektörün üretken yatırımlarının destekleneceği belirtildi. Politika ve tedbirler arasında, teknoloji yoğun yatırımların desteklenmesi, ithalat bağımlılığını azaltan ve istihdamı artıran yatırımların özendirilmesi OVP tedbirleri arasında yer aldı. Ayrıca, yatırım teşvik sisteminin yenilikçi ve katma değerli üretimi desteklemesi, yerli ve yabancı yatırımcıların işbirliğinin özendirilmesi, yatırımcılar için hukuki süreçlerin hızlandırılması, Hazine Destekli Kefalet sistemi ile ve KGF ve İhracatı Geliştirme A.Ş. aracılığıyla rekabetçiliğin ve ihracatın artırılması, Türkiye Kalkınma Fonu ile yenilikçi girişimlerin desteklenmesi, yerli ve yenilenebilir enerji için Ar-Ge, KOBİ'lere fayda sağlayacak çıktıların elde edileceği yenilikçilik Ar-Ge yatırımları, Turcorn adayı girişimlerin desteklenmesi, teknolojik ürün geliştirme süreçlerinin sanayi-üniversite-kamu işbirliğiyle yapılması, güvenli kentleşme de tedbirler arasında sıralandı.

TL güçlendirilecek, kriptoya düzenleme

Finansal istikrara yönelik bölümde tasarruf artışı, kaynak dağıtımı etkinliği, sermaye piyasalarının geliştirilmesi temel politikalar olarak yer aldı. Ayrıca kripto varlıklara yönelik mevzuat düzenlemesinin de yapılacağı kaydedildi. Türk Lirasının güçlendirilmesine yönelik vurgu ve tedbirlere yer verildi. Bu kapsamda, finansal aracılık hizmetlerinin TL ile yapılmasının özendirilmesi, TL mevduatın artırılması, ödemeler için Kamu Ödeme Geçidi ve Açık Bankacılık projelerinin tamamlanması yanında, FAST, TR Karekod ve TROY sistemlerinin kullanımının artırılması, Dijital TL'nin ödemelerde kullanılma testlerinin başlaması yer aldı. Yurt dışındaki vatandaşlar için YUVAM hesabının geliştirileceği ve yaygınlaştırılacağı tedbiri de OVP'de yer buldu.

Zorunlu Afet Sigortası geliyor

Türkiye'de deprem sonrası kamu destekli depreme karşı sigorta sistemi olarak öngörülen DASK tarafından yürütülen Zorunlu Deprem Sigortası'nın genişletileceğine yönelik işaret OVP'de verildi. 2023-2025 OVP'de, "Doğal afetlerden kaynaklanabilecek mağduriyetlere karşı vatandaşlarımızı korumak ve kamu yükünü hafifletmek için bütüncül bir afet sigortası ürünü olarak tasarlanan Zorunlu Afet Sigortası konut sahiplerine sunulmaya başlanacaktır" denildi.

Dolar kuru hesaplamaları

Orta Vadeli Programda, 2022 için ortalama dolar kuru 16,62 TL olarak belirlendi. Ocak- Ağustos itibariyle Dolar/TL kuru 15,6 TL düzeyinde bulunuyor. Buna göre, yılsonuna kadar yaklaşık 1 TL'lik bir ortalama değişim öngörüldü. 2023 için ise ortalama dolar kuru 21,53 TL olarak hesaplandı. Doların cari değeri dün itibariyle serbest piyasada 18,2 TL seviyesinde bulunuyor.

Euro/dolar paritesi 20 yılın en düşük seviyesinde

Avrupa'daki enerji krizi kıtanın ortak para birimini 20 yılın en düşük seviyesine gerilettili.

Avrupa'daki enerji krizi kıtanın ortak para birimini 20 yılın en düşük seviyesine gerilettili.

Euro/Dolar paritesi 0,99 seviyesinin altını test ederek 2002'den bu yana en düşük seviyeyi gördü.

Parite üzerindeki fiyatlamalarla ilgili temel belirleyici faktör son dönemde ağırlaşan enerji krizi oldu.

EURO DEĞERİ

Euro, 1999 yılında piyasaya sürüldüğünde 1 euro 1,17 dolar seviyesindeydi. Bu tarihten sonra euro, dolar karşısında hızla değer kaybetti. Ekim 2000'de euro 0,82 dolara kadar geriledi.

Euro, 2002 yılından 2008'e kadarki süreçte dolara karşı değer kazandı. 2008 yılında 1 euro 1,60 dolara kadar çıkarak rekor kırdı.

EURO BÖLGESİ HAKKINDA

Almanya, Fransa, İtalya, İspanya, Hollanda, Avusturya, Belçika, Finlandiya, İrlanda, Lüksemburg ile Portekiz para birimi avronun Ocak 1999'da kaydi olarak yürürlüğe girmesine karar vermiş ve 2002 yılında bu para birimini kabul eden AB ülkelerinde euro banknot ve bozuk paraları piyasaya sürülmüştü.

Başlangıçta 11 ülkenin kullanıma başladığı avroya, 2001 yılında Yunanistan, 2007'de Slovenya, 2008'de Güney Kıbrıs Rum Yönetimi (GKRY) ile Malta, 2009'da Slovakya, 2011'de Estonya, 2014'te Letonya ve 2015 yılında Litvanya'nın geçişiyle, Euro Bölgesi toplam 19 üyeye ulaşmıştı.

Euro, doların ardından dünyanın en fazla kullanılan ikinci rezerv para birimi konumunda.

ENAG Ağustos ayı enflasyon rakamlarını açıkladı

Enflasyon Araştırma Grubu, ağustos ayı enflasyon verilerini açıkladı. Açıklanan verilere göre yıllık enflasyon yüzde 181,37 olurken ağustos ayındaki tüketici fiyat endeksi ise yüzde 5,86 arttı.

Enflasyon Araştırma Grubu (ENAG) her ay, hesapladığı enflasyon oranını açıkladı. Açıklanan oranların TÜİK ile arasında büyük bir fark olması ise dikkat çekiyor.

Türkiye İstatistik Kurumu'nun (TÜİK), bugün saat 10.00'da açıklaması beklenen yılın enflasyon verileri öncesi ENAG, kendi hesapladığı verileri yayımladı.

Akademisyenlerin ve ekonomistlerin bağımsız biçimde oluşturduğu ENAG'a göre, Tüketici Fiyat Fiyat Endeksi (E-TÜFE) ağustos ayında yüzde 5,86 arttı. E-TÜFE'nin son 12 aylık artışı ise yüzde 181,37 olarak gerçekleşti.

Yılbaşından itibaren 8 Aylık (Ocak-Ağustos) artış ise, yüzde 91,62 olarak hesaplandı.

EN FAZLA ARTIŞ MAL VE HİZMETLERDE

ENAG'a göre, TÜİK alt grupları gösterge olarak alındığında en az aylık artış yüzde 0,17 ile sağlık en fazla yükseliş ise yüzde 23,78 ile Çeşitli Mal ve Hizmetler kaleminde gerçekleşti.

Yunanistan, Ege'de tansiyonu yükseltmeyi sürdürüyor

Geçen yıl Türk hava sahası ve karasularına yönelik 1616 ihlal ve tacizde bulunan Yunanistan, sadece yılbaşından eylül ayına kadar 1123 ihlal ve taciz gerçekleştirdi.

Yunanistan geçen yıl Türk hava sahası ve karasularına yönelik 1616 ihlal ve tacizde bulunurken, söz konusu rakam sadece bu yılın sekiz ayında 1123'e ulaştı.

Ege ve Doğu Akdeniz'de tansiyonu sürekli yükseltmeye çalışan Yunanistan Silahlı Kuvvetleri, 15 Ağustos'tan bugüne kadar görev uçuşundaki Türk jetlerini 14 ayrı olayda 3 bin 372 saniye radar kilidi atarak taciz etti.

Yunanistan son olarak 1 Eylül'de Rodos güneyinde "NATO Deniz Muhafızı Harekatı" görevi icra eden deniz karakol uçağına tacizde bulundu. Milli Savunma Bakanlığı kaynakları söz konusu uçağın NATO görevi icra ettiğini ve silahsız olduğunu vurgularken mütekabiliyet esasları çerçevesinde misliyle karşılık verildiğini açıkladı.

Yunanistan, Ege'de tansiyonu yükseltmeyi sürdürüyor

Türkiye'nin Ege ve Doğu Akdeniz'de iyi komşuluk ilişkileri ve müttefiklik ruhu içinde sorunların çözümüne yönelik çağrılarına rağmen Yunanistan, gerginliği tırmandırıcı tahriklere, saldırgan eylem ve söylemlere, hukuk tanımaz tutumuna devam ediyor.

1988 tarihli Türk-Yunan Atina Mutabakat Muhtırası'nda belirtilen Moratoryum Periyodu (15 Haziran-15 Eylül) ve milli, dini günleri dikkate almadan, havacıları uçuş ve yer emniyetini etkileyebilecek bazı önemli durumlardan haberdar etmek için NOTAM ilan eden Yunanistan, Ege'de tansiyonu yükseltmeyi sürdürüyor.

Milli Savunma Bakanlığı kaynaklarından alınan bilgiye göre, Yunanistan geçen sene askeri deniz ve hava araçları ile Türk hava sahası ve denizde toplam 1616 ihlal, taciz gerçekleştirdi. Bu rakam 2022'nin 8 ayı içinde geçen yılın aynı dönemine oranla artarak 1123 oldu.

Özellikle son aylarda artan ihlal ve tacizleri kapsamında Yunanistan, 15 Ağustos'ta Rodos güneyi, Midilli Adası batısı, Ahikerya Adası batısı ve güneyi ile Sakız Adası güneyinde görev uçuşundaki F-16'ları toplam 1330 saniye boyunca radar kilidi atarak taciz etti.

Yunanistan, iyi komşuluk ilişkilerine aykırı faaliyetlerine 18 Ağustos'ta da devam ederek, Sakız Adası güneybatısında iki F-16 uçağına 180 saniye radar kilidi uyguladı.

Silahsız uçağına taciz

23 Ağustos'ta görev uçuşundaki Türk jetlerini dört farklı olayda toplam 1020 saniye radar kilidi uygulayarak taciz eden Yunanistan, 24 Ağustos'ta Midilli Adası güneybatısında 303 saniye, 29 Ağustos'ta ise Gökçeada güneybatısında Hava Kuvvetleri Komutanlığına ait bir F-16 uçağına 350 saniye süreyle radar kilidi attı.

Yunanistan son olarak 1 Eylül'de görev uçuşundaki Türk uçaklarına yönelik tacizde bulundu.

Rodos güneyinde "NATO Deniz Muhafızı Harekatı" görevi icra eden silahsız deniz karakol uçağına 136 saniye radar kilidi uygulayan Yunanistan, aynı uçağı İstanköy Adası güneybatısında da 53 saniye süre ile radar kilidine maruz bıraktı.

"Saldırgan eylemler asla kabul edilemez"

Milli Savunma Bakanlığı kaynakları, mütekabiliyet esasları çerçevesinde söz konusu tacizlere ve ihlallere misliyle karşılık verildiğini belirtirken, Yunanistan'ın bu ihlallerle ilgili gösterdiği "Atina FIR sahasına girerken uçuş planının bildirilmemesi" gerekçesini ise uluslararası hukuka aykırı olarak nitelendirdi.

Yunanistan'ın Uluslararası Sivil Havacılık işleyişini düzenleyen Şikago Sözleşmesi'ne aykırı davranarak, hizmet sahası olan FIR sahasını egemenlik sahası olarak gördüğünü ve uçaklardan uçuş planı istediğini belirten kaynaklar, "Uluslararası hukuka göre FIR sahaları hizmet sahalarıdır ve Şikago Sözleşmesi devlet uçakları için uçuş planı verilmesi gibi bir zorunluluk içermemektedir." ifadesini kullandı.

Kaynaklar, Türkiye'nin daima diyalog ve iyi komşuluk çağrısında bulunduğunu hatırlatarak "NATO müttefikimiz Yunanistan'ın uluslararası hukuk ve müttefiklik ruhuna aykırı bu saldırgan eylemleri asla kabul edilemez. Kimse için bir tehdit olmayan ülkemiz güçlü, güvenilir ve etkin bir müttefik olarak bölgesinde ve tüm dünyada barış, huzur ve istikrar için elinden geleni yapmaktadır." görüşünü paylaştı.

"Yeni maceralardan kaçınılmalı"

Yunanistan'ın 1919-1922 yıllarında bazı ülkelerin teşviki ve desteği ile işgal girişiminde bulunduğunu hatırlatan kaynaklar, bunun sonucunda hüsrana uğrayan Yunanistan'ın başbakanlarını, bakanlarını, hatta genelkurmay başkanını idam ettiğini belirtti.

Bakanlık kaynakları, işgal girişimi sonrası Yunanistan'ın tazminat bile ödeyemez duruma düştüğünü anımsatarak, tarihten ders alınması ve yeni maceralardan kaçınılması gerektiğini bir kez daha vurguladı.

Yunanistan'da belli siyasilerin şahsi emelleri nedeniyle provokatif eylem ve söylemlerini sürdürdüğüne dikkati çeken kaynaklar, Yunanistan'ın bununla birlikte başlattığı silahlanma çalışmalarının devam ettiğini aktardı. Bunun, Yunan halkına ekonomik yansımalarının da çok ağır olduğunu ifade eden kaynaklar, bu durumun halkın refahını olumsuz etkilediğini kaydetti.

Pozitif gündeme odaklanılmalı

Pozitif gündeme odaklanılması ve gerilimin düşürülmesinin hem ikili ilişkilere hem de bölgesel iş birliğine katkı sağlayacağını dile getiren Bakanlık kaynakları, "Yunanistan'daki bazı siyasilerin, akademisyenlerin, emekli askerlerin bizim dile getirdiğimiz argümanları kullanmasını, anlamasını da büyük bir memnuniyetle müşahade ediyoruz." ifadesini kullandı.

Güven Arttırıcı Önlemlere ilişkin görüşmelerin dördüncü turu için davet ettikleri Yunanistan Savunma Bakanlığı heyetini Ankara'ya beklediklerini bir kez daha yineleyen yetkililer, "Ancak, iyi komşuluk ve diyalog çağrılarımız bir zafiyet olarak algılanmamalı, Türk Silahlı Kuvvetlerimizin ülkemizin hak, alaka ve menfaatlerini korumakta azimli, kararlı ve buna muktedir olduğundan şüphe duyulmamalıdır." ifadelerine yer verdi.

Orta Vadeli Programla gıda enflasyonu tek haneye düşecek

Ali Ekber YILDIRIM

05 Eylül 2022 Pazartesi

OVP'ye göre 2025 sonunda enflasyon tek haneye 9,9'a inecek, gıda enflasyonu ise program döneminde tek haneye düşecek.

Tarım ve gıda ile ilgili politika ve tedbirler özetle şöyle ifade ediliyor:

- Tarımda girdi maliyetlerinin azaltılması, finansman yükünü hafifletici, teknoloji odaklı dönüşümü sağlayıcı programlar uygulanması ve çiftçi gelirlerinin üretimin sürdürülebilirliğini temin edecek şekilde belirlenmesine devam edilecektir.
- Belirli yaş sebze ve meyvenin şehirlerin kendi çevrelerinde yetiştirilmesine ilişkin kent tarımı çalışmaları başlatılacak bu kapsamda üretim ve tüketim yerleri yakınlaştırılacaktır.
- Küçük aile işletmelerinin hayvan verimini artıracak şekilde ahır ve ağılların ıslahı gerçekleştirilecektir.

Bugüne kadar açıklanan ve uygulanan orta vadeli programlarda, hükümet programlarında olduğu gibi 2023-2025 dönemini kapsayan orta vadeli programda da tarımla ilgili somut, üretimi destekleyen, “umut” verecek bir politika yok. Sürekli tekrarlanan genel geçer bilgiler bu programda da yer veriliyor.

Gıda fiyatları açısından bu kış sert geçecek

İrfan Donat

Bundan yaklaşık 4-5 ay önce televizyon programlarımızda gıda fiyatlarının yazı zirvede geçireceğinden bahsetmiştik.

Mevsim itibariyle özellikle yaş meyve ve sebze fiyatlarının en makul olması gereken bu dönemde gıda enflasyonu hız kesmek bir yana rekor üstüne rekor kırıyor.

Bizimkisi kehanet değildi...

Eldeki veriler ve sahadan aldığımız bilgiler ışığında durum tespiti yapmıştık.

Şimdi sonbahar kapıda.

Gözler yavaş yavaş gıda fiyatlarının bundan sonraki seyrine çevrilmiş durumda.

En sonda söyleyeceğimizi en başta söyleyelim. Bu kış havalar nasıl olur bilemiyoruz ama gıda fiyatları açısından oldukça sert geçeceği aşikâr.

Görünen köy kılavuz istemez.

TÜİK'in tarımsal girdi enflasyonu ile tarımda üretici enflasyonu her ay rekor tazeliyor.

Tarımsal girdi fiyat endeksi (Tarım-GFE) yıllık bazda yüzde 135 seviyesine çıkarak endeks tarihinin zirvesini gördü.

Alt kalemlere baktığımızda son 1 yılda gübre fiyatlarındaki artış yüzde 234 düzeyinde. Tarımda kullanılan enerji maliyeti yüzde 228 artmış gözüküyor. Mazot fiyatı yüzde 242 zamlanırken, yem fiyatları son 1 yılda yüzde 146 yükselmiş durumda.

Girdilerdeki bu artışlar ister istemez Tarım Ürünleri Üretici Fiyat Endeksi'ni (Tarım-ÜFE) de tetikliyor.

Tarım-ÜFE, yıllık yüzde 158 ile yeni bir rekora imza attı.

Böyle bir ortamda gıda enflasyonu yüzde 95'te kalabilir mi?

Ve üstelik bunlar TÜİK'in rakamları...

Üreticinin hissettiği maliyet artışı ile tüketicinin çarşı, pazar ya da markette hissettiği enflasyon, resmi verilerden çok daha yüksek.

İşte böyle bir süreçten geçerken gıda fiyatları açısından bu kışın sert geçeceğine yönelik bazı gelişmeleri ve öngörülerini de paylaşalım.

FİYAT ARTIŞLARI SÜRECEK

Yaş meyve ve sebze maliyetlerinde ve dolayısıyla fiyatlarındaki artışa paralel olarak işlenmiş gıda ürünlerinde de fiyat artışları yaşanıyor ve yaşanmaya devam edecek.

Örneğin önceki hafta hasadına başlanan salçalık domatestede geçen yıl 700-800 TL bandındaki tarla fiyatları bu sezon önce ton başına bin 600 TL oldu ardından 2 bin 800 TL'ye kadar yükseldi. Buna paralel olarak aynı hafta salça firmaları ürünlerine yüzde 45 oranında zam yaptı. Bu zammın bir kısmını Ağustos ayı enflasyon rakamlarında bir kısmını da sonraki ayda göreceğiz. Sebze ve meyve fiyatlarındaki artışa paralel olarak konserve ve dondurulmuş gıda gibi ürünlerde fiyat artışları da kaçınılmaz gözüküyor.

Fiyatının yılsonuna kadar yeniden artması beklenen bir diğer ürün ise şeker.

Hatırlarsanız bu yıl şeker pancarı avans fiyatını ton başına önce 800 TL olarak açıklayan Türkşeker, ardından avans fiyatı bin TL'ye çıkarmıştı. Ekim ayına kadar söz konusu avans fiyatın bin 350 TL'ye çıkarılması gündemde. Prim miktarının da 100 TL'den 150 TL'ye revize edilmesi bekleniyor. Bu gelişmeler ışığında şeker fiyatının da yılsonuna kadar yüzde 20 civarında artması öngörülüyor. Bu da aslında şekerli ürün ve mamullerde de fiyat artışı anlamı taşıyor. Meyve suyu fiyatlarında da benzer bir hareketlilik görülebilir. Mevcut konjonktürde un ve makarna fiyatları da yüksek seyretmeye devam edecek gibi gözüküyor.

Kasım-Aralık 2021'de yaşanan sert yükselişler nedeniyle yıl sonunda enflasyonu aşağı çekecek belirgin bir baz etkisi bulunsa da alım gücü azalan tüketici bu düşüşü pek hissetmeyecek.

TARIM KREDİ MARKETLERİ YENİDEN GÜNDEMDE

Fiyat artışlarının hız kesmediği bu süreçte Tarım Kredi Marketleri enflasyonla mücadele aracı olarak yeniden gündem oldu.

Yeniden diyoruz çünkü Ekim 2021’de “Tarım Kredi Marketleri gıda enflasyonunu frenler mi?” başlıklı bir yazı daha kaleme almıştık. O dönemde 486 şubesi olan Tarım Kredi Marketleri enflasyonla mücadelede tekrar vitrine sürülmüştü.

O günden bugüne bin 300 şubeye ulaşan Tarım Kredi Marketlerinde 15 Ağustos itibariyle 30’un üzerinde temel tüketim ürününde indirimli fiyat uygulamasına geçildiği duyuruldu.

Ayrıca bin tane de bayilik sistemi verilerek Türkiye genelinde mağaza sayısının artırılması planlanıyor.

Daha önce birkaç kez denenen ancak kalıcı bir çözüm elde edilemeyen bu hamleden bu sefer nasıl bir sonuç alınması bekleniyor?

Türkiye’de 10 ve üzerinde şubeye sahip marketler “zincir market” olarak tanımlanıyor.

Temmuz sonu itibariyle Türkiye’de bu tanıma uyan 157 firma var.

Ve zincir market statüsündeki bu firmaların toplam şube sayısı 46 bin 139.

Bu zincir marketler arasında en fazla şubeye sahip ilk 3 firma ise discount market olarak da tabir edilen A101, BİM ve Şok.

A101’in 11 bin 901 şubesi bulunuyor. 10 bin 86 şubeye sahip olan BİM, aynı zamanda iştiraki olan FİLE markası ile de 185 şubeye sahip. Şok ise 9 bin 865 şube ile listenin üçüncü sırasında yer alıyor.

Dolayısıyla sadece bu üç discount market tabir edilen ve her sokak başında yer alan zincir mağazaların toplam şube sayısı 32 bin 37 adet.

Dolayısıyla organize perakende dinamiklerine bakıldığında Tarım Kredi Marketlerinden gıda fiyatlarında kalıcı bir düşüş ve istikrar sağlayacak fonksiyon beklemek ne kadar gerçekçi?

Kaldı ki mesele şube sayısını artırarak ya da etiket fiyatlarını bir gecede indirerek çözülecek kadar basit değil.

Gıda perakendeciliğinde satılan işlenmiş ya da işlenmemiş tüm ürünlerin üretim ve tedarik şartları üç aşağı beş yukarı aynı...

Tarım Kredi marketleri gıda ürünlerini farklı yollardan ya da yerlerden tedarik etmiyor.

Ürünler yine tarlada, bahçede ya da çiftliklerde üretiliyor, yine mandıralarda işleniyor ve yine fabrikalarda katma değerli hale getiriliyor. Tedarik zinciri üç aşağı beş yukarı aynı şekilde işliyor. Dolayısıyla bu işletmelerin tamamı neredeyse aynı üretim ve işletme maliyetlerine katlanıyor.

O yüzden market sayısı ne kadar artarsa artsın orada satılan ürünlerin maliyetleri düşmüyor.

Bu arada ufak bir not...

Müstahsilden 25 TL maliyetle pirinç alan Tarım Kredi bu ürünleri raflarında 18-20 TL'ye zararına satıyorsa bu işin sürdürülebilir olmadığı da ortada.

Daha açık ifadeyle girdi maliyetlerindeki artışı kontrol altına almadan raflardaki etiketlerde indirimle gitmek enflasyonla mücadelede kalıcı bir çözüm değil. Bu daha çok palyatif bir hamle, suni bir adım.

Hep söylediğimiz şeyi bir kez daha hatırlatmakta fayda var.

Üretim planlamasının olmadığı, maliyetlerin kontrol altına alınamadığı, sağlıklı bir serbest piyasa ortamının yaratılmadığı ortamda tarım ve gıda sektöründe fiyat istikrarı yakalanamaz.

Tüketicinin sağlıklı, kaliteli ve makul fiyatta gıdaya erişimini sağlamanın yolu üreticiyi korumak ve üretimi sürdürülebilir şekilde desteklemekten geçiyor.

“Bu kış domates 50 TL olacak”

Sonbahar yaklaşırken artık yavaş yavaş seralarda yeni sezon üretim için hareketlilik başladı.

Topraksız tarım yapılan 11 bin dekar alanda dikimler neredeyse tamamlandı. Yoğunluklu olarak domates üretiminin yapıldığı seralarda da maliyetler ciddi oranda arttı.

Sera Yatırımcıları ve Üreticileri Birliği (Sera-Bir) Başkanı Müslüm Yanmaz, geçen sezon maliyetlerin 3 kat arttığı bir ortamda üretici satış fiyatlarının iki kat arttığını söyledi.

Yanmaz, “Üreticimizin seralarını ısıtmak için kullandığı kömürün fiyatı son 1 yılda 4-5 kat arttı. Yüzde 238 artan bir enerji maliyeti ve yüzde 250 yükselen bir gübre maliyetiyle bizim bu yıl 50 TL’nin **altında** domates satmamamız gerekiyor. Avrupa’daki seralar yüksek enerji maliyeti ve doğalgaz kesintileri nedeniyle üretim yapamayacak duruma geldi. Bizden kilosu 2 eurodan tüm ürünleri almak istiyorlar. Kış ayları geldiğinde domates fiyatları yüzünden herkes ayağa kalkacak. Domates fiyatı 50 TL olacak” dedi.

Yanmaz, olası bir ihracat kısıtlamasından korktuklarını belirterek, “Ürünlerin yüzde 85-90’ını Avrupa ve Rusya’ya ihraç ediyoruz. İhracat kapatılırsa dekara 60-100 bin dolar yatırım yapan seracılar zarar eder” dedi.

Balın üretim maliyeti ikiye katlandı

Türkiye Arı Yetiştiricileri Merkez Birliği Başkanı Ziya Şahin, geçen yıl 1 kilogram çiçek balının üretici maliyeti 25-26 TL bandındayken bunu 30 TL’den toptan olarak satabildiklerini söylüyor.

Ama market raflarına bakıldığında aynı balın fiyatının 80-90 TL’den satıldığına işaret eden Şahin, aradaki 3 kat farkın da sorgulanması gerektiğine dikkat çekiyor.

Bu sezona gelirsek, yüksek girdi maliyetlerinden arıcılar da nasibini almış gözüküyor.

Son 1 yılda mazotun 3-4 kat arttığı bir ortamda arıcıların 1 kilogram bal maliyetinin 58-60 TL bandına çıktığını ifade eden Ziya Şahin, “Kimse 60 TL’ye mal ettiğimiz balı bizden 50 TL’ye vermemizi beklenmesin. O yüzden bu yıl üreticinin 1 kilogram bal için toptan satış fiyatı en az 75-80 TL aralığında olacaktır” diyor.

Üreticiden 75-80 TL’ye çıkan ürünün raflardaki fiyatını artık siz hesap edin.

2022 yılı destekleri hâlâ açıklanmadı

Tarımsal destekler aslında üretim planlamasında kullanılan en önemli enstrümanlardan birisidir.

Avrupa Birliği tarımsal destekleme bütçesini 7 yıllık plan dâhilinde açıklıyor. Örneğin 2020’de açıklanan desteklerle Avrupalı çiftçiler 2021-2027 döneminde hangi ürüne

ne kadar destek verildiğini biliyor ve üretim kararını ona göre belirliyor. Bu da aslında Avrupa'nın gelecek 7 yılın tarımsal üretim planlamasında önemli bir rol oynuyor.

Bizde ise desteklemeler yıllık bazda açıklanıyor. Genelde yılın sonuna doğru tüm ekim ve dikim bittikten, hatta ürün hasat edilip satıldıktan sonra açıklanıyor. Destek ödemeleri de bu enflasyonist ortamda bazen 1 yılı aşan gecikmelerle ödeniyor. Dolayısıyla üretimde planlama yapmak açısından desteklemelerin yönlendirici manada pek olumlu bir etkisi olmuyor. Bu da bizim üretimde plansız ve dengesiz bir sürece sürüklüyor. Ardından da üreticinin ve tüketicinin mağdur olduğu fiyat hareketleri ile baş başa kalıyoruz. Bu yılki destek ödemelerine ilişkin gelişmeleri merak edenler için hemen söyleyelim. 2022 yılına ilişkin desteklemeler Eylül ayına girmemize rağmen hâlâ açıklamadı. Desteklerin sadeleştirilerek Ekim'de açıklanması bekleniyor.

Türkiye için iyi, Türk halkı için buruk bir gelişme...

Alaattin AKTAŞ

05 Eylül 2022 Pazartesi

✓ **Bizi kıskanan Almanlar yazdan sonra kışın da burada tatil yapacak. Kendileri ödese bile 22 güne 599 euro, beş yıldızlı otel. Üstelik devletin de 500 euro desteği var; Almanya "Yeter ki gidin ve doğalgaz kullanmayın" diyor.**

✓ **Almanya'dan kış döneminde 500 bine yakın turist geliyordu. Şimdi sayının ikiye katlanması, diğer ülkelerden geleceklerle birlikte toplam sayının bir milyonu rahatlıkla aşması bekleniyor.**

Rusya-Ukrayna savaşı en çok Türkiye aleyhine sonuç doğuracak diye kaygı duyulurken tam tersi olmaya başladı. Özellikle turizmde bu yılın çok kötü geçeceğine dönük endişeler vardı. Bu yaşanmadı. Şimdi ortaya çıkan gelişme ise bugüne kadar hiç görülmemiş olumlu bir durum...

Rusya Avrupa'ya gaz vermiyor. Büyük bir sıkıntı var. Avrupa kara kara kışı nasıl atlatacağını düşünüyor. İşte onların sıkıntısı bize avantaj olarak döndü.

Türkiye tabii ki yaz sezonu kadar olmasa da şimdi yeni bir turizm sezonuna yelken açma, aslında yıllardan beri var olan bir turizm potansiyelini daha da artırma olanağına kavuşuyor.

Almanya'da verilen ilanları duymuşsunuzdur. Uçak bileti dahil olmak üzere 599 euroya Türkiye'de beş yıldızlı otellerde 22 gün tatil fırsatı.

Bu konuyu turizm haberciliği konusunda Türkiye'nin önde gelen isimlerinden olan sevgili meslektaşım Fehmi Köfteoğlu ile konuştum. Fehmi, bütün kışı Almanya'daki evinde geçirmektense Türkiye'de beş yıldızlı otelde tatil yapmayı tercih eden bir kesimin yıllardan beri var olduğuna dikkat çekerek bu yıl sayının belirgin olarak artacağını söyledi.

152 otel katılmak istiyor

Fehmi bazı otellerin kışı tümüyle kapatarak geçirmek yerine çok düşük bir kara, hatta duruma göre göz ardı edilebilecek bir zarara bile razı olabileceklerine dikkat çekti. Çünkü oteli bir kış boyunca kapalı tutmanın da bir maliyeti var.

Avrupa'daki doğalgaz sıkıntısı Türkiye ile birlikte Akdeniz çanağında yer alan İspanya, Yunanistan ve Mısır için de yeni bir fırsat kapası araladı.

Türkiye'deki beş yıldızlı 152 otel bu yılı bu kampanya kapsamında açık kalarak değerlendirmek istiyor. Diğer üç ülkenin otel sayısı anlamında Türkiye ile rekabet şanslı zaten yok. Belli ki Avrupa'dan bu kış en çok turisti Türkiye çekecek.

Kaç kişi gelebilir?

Şimdi merak edilen bu yıl kış döneminde Türkiye'ye kaç turist geleceği. Tabii ki kesin sayı vermek mümkün değil ama geçen sezonun kasım, aralık, ocak ve şubat aylarında yalnızca Almanya'dan 427 bin kişinin gelmiş olması bir fikir veriyor.

Bu yıl sayının en az ikiye katlanması beklenmeli. Kaldı ki başka ülkelerden gelecekler de olacak. Bu yıl kış dönemi rezervasyonları zaten iyi gidiyordu, şimdi durum tümüyle değişti. Avrupa'daki gaz sorunu, kış döneminde geleceklerin sayısını rekor düzeye çıkaracak gibi görünüyor. Bu rezervasyonlar yeni başladığı için toplam sayının nereye varacağı henüz kestirilemiyor. Ancak bu şekilde geleceklerin sayısının rahatlıkla bir milyonu bulacağı tahmin ediliyor.

Ülkeler "Gidin" diyor!

Avrupa'daki doğalgaz sorunu öylesine bir boyuta vardı ki, ülkeler vatandaşlarını kış aylarını yurtdışında geçirmeleri için teşvik ediyor ve bu amaçla maddi destekte de bulunuyor.

Ülkeden ülkeye değişmek üzere kişi başına 300 ile 500 euro arasında destek veriliyor.

Yeter ki vatandaş evinde oturmasın ve kış aylarını başka ülkelerde geçirsin!

Yeter ki kış aylarındaki doğalgaz kullanımı en aza indirilebilsin!

KAZANÇ KONAKLAMADAN DEĞİL, ALIŞVERİŞTEN!

Girişte de yazdım, 599 euroya 22 gün, beş yıldızlı otelde tatil. Üstelik uçak da dahil. Peki bu hesapta kar nerede ya da var mı?

Fehmi Köfteoğlu bu uygulamalarda çok ama çok ince hesaplar yapıldığına dikkat çekiyor. Seyahat acenteleri bu turlarda konaklamalardan pek para kazanmıyor. Her ülke vatandaşının davranış biçimine göre çok detaylı hesaplama yapılıyor ve tura katılanların belli oranda alışveriş yapacaklarına dayalı bir varsayımda bulunuluyor.

Kabaca her on kişiden birinin Türkiye’de yüklü alışveriş yapacağı varsayılıyor. İşte kar ağırlıkla buradan elde edilen gelirle oluşuyor.

TÜRK VATANDAşI TABİİ Kİ YİNE SEYREDECEK!

Kış dönemi turizmi için başta Almanya olmak üzere İngiltere, İtalya ve Fransa vatandaşlarına kış aylarını yurtdışında geçirmeleri için destek veriyor. Bu destekten tabii ki daha çok emekliler yararlanıyor. Destek söz konusu olmasa bile 22 gün ve 599 euroya tatil!

Ama düşünün; ayda 10 bin lira alan bir Türk emeklisi böyle bir tatil yapamıyor. Böyle emekli maaşı tabii ki yok da, mesela dedim, bu maaşla bile yapılamıyor. Çünkü bu turlar, yurtdışından geleceklere açık. Siz aynı parayı, hatta bir kat fazlasını, uçak bileti de olmaksızın verseniz bile, Ankara’dan, İstanbul’dan giderek bu tura dahil olamıyorsunuz.

Bu otellerin kış sezonu fiyatlarını merak eden açıp bakabilir. Bırakın otel fiyatını, Ankara’dan, İstanbul’dan arabanızla gitseniz ne kadar yakarsınız, o bile fena!

Abdulkadir Selvi

Kılıçdaroğlu, 6'lı masadan engelleme bekliyor mu

Şu günlerde en yoğun çalışan liderlerden biri Kemal Kılıçdaroğlu. Gece yarısı video çekiyor, gündüz toplantılara katılıyor. Sosyal medyada da oldukça aktif. Cumhurbaşkanı Erdoğan'a laf yetiştirmesi bile başlı başına bir iş. Ama ben onu kastetmiyorum.

Kılıçdaroğlu, cumhurbaşkanı adaylığı konusunda kesin kararını vermiş durumda. Hedefine doğru yürüyor. CHP'de adaylığına kimsenin karşı çıkmasını beklemiyor. Ekrem İmamoğlu ve Mansur Yavaş'ın kendisine rağmen aday olmalarına ise engel olmakta kararlı. Eğer cumhurbaşkanı aday olacaksa bunları yapması gerekiyordu. En doğal hakkıydı. Kılıçdaroğlu cesaretli davrandı, kararlı olarak hareket ettiği için bugün CHP içinde tartışmasız cumhurbaşkanı aday haline geldi. Oysa daha 1 yıl önce Ekrem İmamoğlu ve Mansur Yavaş ilk üçte çıkarken Kılıçdaroğlu ismi yedinci sıradaydı. Şimdi yedinci sıraya İmamoğlu geriledi, Kılıçdaroğlu ilk üçe girmeyi başardı.

CHP GENEL BAŞKANI KİM OLACAK

Yasal olarak bir zorunluluk yok ama Kılıçdaroğlu cumhurbaşkanı aday olduğu zaman CHP Genel Başkanlığı'ndan ayrılacak. CHP tüzüğü'nün 48. maddesine göre 45 gün içinde olağanüstü kurultaya gidilmesi gerekiyor. Ancak seçim sürecinde parti ayrıca kurultay çekişmesine sahne olmaması için seçimden sonra istifayı planlıyor. Tabii cumhurbaşkanı seçilebilirse. Kılıçdaroğlu, cumhurbaşkanı adaylığına hazırlanırken iki alanı dizayn etmeye çalışıyor.

1- Kılıçdaroğlu'ndan sonra CHP genel başkanı kim olacak?

CHP kulislerinde Kılıçdaroğlu'nun genel başkanlık için Faik Öztrak'ı istediği konuşuluyor. Ama Ekrem İmamoğlu, Özgür Özel ve Oğuz Kaan Salıcı'nın da isimleri

geçiyor. Siyasi yasaklı olmasına rağmen Canan Kaftancıoğlu'nun da genel başkanlık yarışında etkili olacağı ifade ediliyor.

FAİK ÖZTRAK MI İMAMOĞLU MU

Ekrem İmamoğlu'nun son dönemlerde Kılıçdaroğlu'na yakınlaşması, "CHP genel başkanlığına aday olacak" şeklinde yorumlanmıştı.

Ancak Kılıçdaroğlu'nun İmamoğlu'nu düşünmediği ifade ediliyor. Cumhurbaşkanı adaylığından sonra CHP genel başkanlığı için de İmamoğlu'nu istemiyor. Çünkü İmamoğlu'na güvenmiyor. İmamoğlu'nun partiyi elinden alacağını düşünüyor. Süleyman Demirel DYP'yi Tansu Çiller'e, Turgut Özal ise ANAP'ı Mesut Yılmaz'a kaptırmıştı. O dönemleri bürokrat olarak yakından takip eden Kılıçdaroğlu'nun güvenilir bir isim olarak gördüğü için Faik Öztrak'ı destekleyeceği söyleniyor.

2- Cumhurbaşkanı seçildiği takdirde ise 6'lı masa ile birlikte devleti nasıl yöneteceğinin hazırlıklarını yürütüyor.

6'LI MASADAN ENGEL BEKLİYOR MU

Tabii tüm bunların olması için Kılıçdaroğlu'nun öncelikle 6'lı masa tarafından ortak cumhurbaşkanı adayı olarak gösterilmesi ve Erdoğan karşısında cumhurbaşkanlığı seçimini kazanması gerekiyor. Peki, Kılıçdaroğlu 6'lı masada bir sorun bekliyor mu? Akşener ya da Karamollaoğlu'nun ortak adaylığına engel olmasından endişe ediyor mu?

6'LI MASADA SORUN BEKLEMİYOR

Meral Akşener'in bir türlü ortak adayımız Kılıçdaroğlu dememesi, Temel Karamollaoğlu'nun Abdullah Gül ismini yeniden gündeme getirmesi, Ali Babacan'ın ortak aday çıkmazsa cumhurbaşkanı adayımı demesi onu tedirgin ediyor mu?

Kılıçdaroğlu'nun yakın çevresine 6'lı masada bir sorun beklemediğini, ortak cumhurbaşkanı adaylığına diğer liderlerin engel olmayacağını söylediği ifade ediliyor.

İKİ LİDER İKNA OLMADI

Kılıçdaroğlu'nun yakın çevresine verdiği mesajlar bu yönde. Ama 6'lı masada en az iki liderin Erdoğan'ın karşısında Kılıçdaroğlu ile seçimin kazanılacağından kuşkulu olduklarını biliyorum.

CEMEVİ ZİYARETLERİ İLGİ GÖRDÜ MÜ

CUMHURBAŞKANI Erdoğan, cemevlerine yönelik saldırıların olduğu bir sırada, Muharrem ayında Ankara’da Hüseyin Gazi Cemevi’ni ziyaret etmiş, Hacı Bektaş-ı Veli’yi anma etkinliklerine katılmıştı.

Peki Erdoğan’ın cemevi ziyaretleri toplum tarafından nasıl karşılandı?

Hilmi Daşdemir’in başkanı olduğu Optimar’ın 12-15 Ağustos tarihleri arasında 2 bin kişi üzerinde yaptığı temmuz ayı araştırmasında Cumhurbaşkanı Erdoğan’ın, cemevi ziyareti sorulmuş.

CEMEVİ ZİYARETİNE DESTEK

Ankete katılanların yüzde 44.5’i Erdoğan’ın ziyaretini olumlu buluyor. Olumsuz bulanların oranı ise yüzde 23.2’de kalırken ankete katılanların yüzde 32.7’si “Fikrim yok” diyor.

Cumhurbaşkanı Erdoğan’ın Hacı Bektaş-ı Veli’yi anma törenine katılmasını ise ankete katılanların yüzde 45’i olumlu olarak değerlendiriyor. Olumsuz değerlendirenlerin oranı yüzde 23.2 çıkarken, “Fikrim yok” diyenlerin oranı yüzde 31.8 çıkıyor.

SEMRA GÜZEL NEREDE SAKLANDI, GÖKTAŞ NASIL KAÇTI

NECİP Hablemitoğlu suikastıyla ilgili olarak aranan Mustafa Levent Göktaş Bulgaristan’da, PKK’lı teröristle eli silahlı fotoğrafları çıktığı için milletvekili dokunulmazlığı kaldırılan HDP’li Semra Güzel ise Yunanistan’a kaçmak üzereyken Edirne yolunda yakalandı.

İki isim 24 saat arayla yakalanırken perde arkasında geceli gündüzlü devam eden bir takip yaşandı.

GÖKTAŞ İLK YAKALANDIĞINDA

Mustafa Levent Göktaş yakalandığında İçişleri Bakanı Süleyman Soylu, Türkiye'nin yardımlarını ulaştırmak için bulunduğu Pakistan'da açıklama yapmıştı. Soylu, "Yaklaşık 4 gün önce Svilengrad şehrinde Levent Göktaş kaçak olarak Bulgar güvenlik güçleri tarafından yakalandı" dedi. Mustafa Levent Göktaş'ın yakalandığı MİT tarafından tespit ediliyor. Ama bin bir surat Göktaş'ı tespit etmek o kadar kolay olmuyor. Bulgar makamları bir tereddüt yaşıyor. MİT müsteşarı Hakan Fidan, İçişleri Bakanı Süleyman Soylu ile Bulgaristan İçişleri Bakanı Raşkov arasında bir köprü kuruluyor. Yakalanan kişinin Göktaş olduğu kesinleşene kadar 500 bin Bulgar Leva kefalet ödeyen Mustafa Levent Göktaş'ın kefaletle serbest bırakıldığı anlaşılıyor. Ama üçlü arasındaki irtibat sürüyor. Bulgaristan makamları ciddi olarak destek veriyor. Göktaş, Bulgaristan'dan kaçmak için hazırlık yaparken kısıvrak yakalanıyor.

GAYBUBET EVİ

Hakkında yurtdışına kaçtığı yönünde haberler çıkan HDP'li Semra Güzel'in ise uzun süre İstanbul'da PKK'ya ait bir "gaybubet evi"nde saklandığı tespit ediliyor. Gaybubet evi size FETÖ'den tanıdık geldi değil mi? FETÖ'nün önemli birçok ismi gaybubet evlerinde saklanırken yakalanmıştı. PKK da gaybubet evlerini FETÖ'den örnek almış.

Aynı kaynaktan beslenen terör örgütleri birbirine örnek oluyor.

İbrahim Kahveci

Neden fakirliğe mahkumuz?

Yapısal sorunların çözümü ve sonuç alınması nasıl uzun yıllar gerektiriyorsa, sorunların derinleşmesi de uzun yıllar boyunca çöküntüye yol açmaktadır.

Konumuz şu: **Teknolojik kalkınmanın finansmanı...**

TÜİK verilerine göre ülkemizde yüksek teknoloji alanında girişimci sayısı sadece binde 7... Oysa düşük teknolojide girişimci sayısı %61,4 ila adeta yoksulluğumuzun kaynağını gösteriyor.

Yüksek teknoloji alanında istihdam oranı %2,5 ve ciro ise %3,0 pay alıyor. Ama burada şu şerhi düşelim: Vergiden kaçınma için bir çok mühendis istihdamı AR-GE sisteminde gösteriliyor. Hatta bazı cirolarında yine düşük teknoloji olmasına rağmen teknopark üzerinden gösterildiğini biliyoruz.

TÜİK bir zamanlar sanayi üretim endeksinde teknolojik sınıflama yapıyordu. Şimdi onu da yayından kaldırdılar.

Biz 2015-2020 dönemi 6 yıllık büyümeye bakıyoruz: Sanayi üretimi %11,3 artarken yüksek teknolojik ürün üretimi yüzde 36,6 artış gösteriyor.

Fakat bu büyümeyi veya değişimi dış ticaret rakamlarında göremiyoruz. Mesela bu yılın ilk 8 ayında imalat sanayi ihracatımız 156,7 milyar dolara ulaştı. Ama bu ihracatın sadece ve sadece yüzde 2,81'i yüksek teknoloji ürünlerden oluşuyor. İhracatımızın %64,2'si düşük ve orta düşük teknoloji ürünlerinden geliyor.

Burada bir hatırlatma daha yapmamız gerekiyor. 2015-2022 döneminde ihracat miktarımız %49,2 artış gösteriyor. Oysa aynı dönemde ihraç ettiğimiz ürünlerin fiyatı sadece %11,8 artabiliyor.

İşin bir de ithalat tarafına bakalım: **2015-2022 döneminde ihraç ettiğimiz ürünlerin fiyatı %11,8 artış gösterirken ithal ettiğimiz ürünlerin fiyatı %48,8 artmış. Ve işin**

bir başka şok tarafı: İhracatta miktar %49,2 artarken ithalatta miktar sadece ve sadece %11,5 artmış.

İhracatımız aylık bazda 12,5 milyar dolardan 21,0 milyar dolara çıkarken biz bu artışı görece daha ucuza mal satarak sağlamışız. Aylık ithalatımız ise 17,8 milyar dolardan 29,5 milyar dolara çıkarken bunu da daha çok yüksek fiyattan mal ve hizmet ithal etmek zorunda kaldığımızdan yapmışız.

Teknoloji ve bilim olmadığından daha çok ihracat bir kazanç değil, kayıp olarak hanemize yazmış.

Türkiye 2020 yılında dahi ihracatında %3,4 yüksek teknoloji ürün satışı (5 milyar 470 milyon dolar) gerçekleştirirken bugün bu oranın yüzde 2,8'e düşmesi düşündürücü olsa gerek.

YA FİNANSMAN?

Türkiye önce eğitimden başlayarak bir kalkınma programı yazmak durumundadır. Adeta işsizlik kampları haline gelen her ile üniversite sistemi bir yapısal çöküş sorunudur. Bir çok öğrenci ömür boyu işsiz kalmak için adeta ter dökmek durumundadır.

Ama iş sadece eğitim ve meslek okulu açmakla da bitmiyor. Bu işin belki de en önemli ayağı FİNANSMANDIR...

İYİ Parti Ekonomi Politikaları Başkan Yardımcısı Özcan Kadioğlu'nun çok güzel bir sözü ile konuya girelim: **"Türkiye'de fikre kredi yok ama hapis vardır..."**

Gerçekten Türkiye'de fikir para ediyor mu?

Mesela Murat Vargı işini hepiniz biliyorsunuzdur: Turkcell fikrini ülkenin en büyük iki grubuna gidiyor ve kabul ettiremiyor. Sonrasında bu fikre Çukurova Grubu olarak Mehmet Emin Karam Mehmet yatırım yapıyor. (Şimdi Mehmet Emin Karam Mehmet nerede? Özcan Kadioğlu haklı galiba)

Acaba şu anda ülkemizin en büyük küresel şirketlerinden olan **GETİR nasıl büyüdü?** Türk Bankaları benzer şirketlerin finansmanında ne kadar rol oynayabiliyor?

Hatırlarsanız 2001 krizi sonrası Türk Bankacılık sisteminin İPOTEĞE DAYALI KREDİ SİSTEMİ üzerine kurulduğunu ve bu sistemle asla ve asla kalkınma olamayacağını 2008 yılından beri yazıyorum. Kimse ama kimse duymadı... Kimse ama kimse bir adım atmadı.

Ve geldiğimiz noktada daha çok domates, daha çok hıyar satarak ihracatı artırır olduk. Ne bilim ne de teknolojiye ilerleyemedik.

Teknolojik kalkınmanın finansmanı sağlanmadığında ne oluyor? Bunun en bariz örneği GSYH içindeki ücret ödemelerinden aldığı payda görüyoruz. Bugün maalesef UCUZ İŞÇİLİK bir kader haline gelmiş oldu.

Daha 3-4 yıl önce yüzde 32-33 ücretlilerin payı varken bu pay artık yüzde 21,4'e kadar düşüş yaşamış oldu.

Ucuz işçiliği kaldırmanın ve ortak kazanmanın bir yolunun da teknolojik kalkınmadan geçtiğini görmemiz gerekiyor. Teknolojik kalkınma için ise öncelikle beşeri sermaye olan insan ve ardından da finansman modeli gelmektedir.

Bu model için sadece bankacılık sistemi değil; sermaye piyasalarının da organize edilmesi önem arz etmektedir. Yeni ortaklık sistemi ve kalkınma modeli belki de şu anki sistemin tam tersi yapılanma ile sağlanacaktır.

Türkiye’de hem yapısal çöküş (kurumlar ve kurallar ile beraber içsel çürüme) **hem de demografik çöküş** başlamıştır. Nüfusumuz artık artmayacak... Ekonomik bunalım 2015 sonrası aileleri adeta çocuk yapamaz duruma getirdi. Kötü bir eğitim sistemi ile beraber olan nüfusu da bir kuşak kaybedecek şekilde niteliksiz yetiştiriyoruz.

Kaybedecek 1 yılımız bile yok. Kalkınma modelimizi bir an önce hayata geçirmeliyiz... Özellikle kalkınmanın finansmanı en kısa sürede hayata geçirilmesi gereken bir konu olarak çözüm beklemektedir.

Vakit yok... Bilesiniz.

05 Eylül 2022, Pazartesi

BAŞYAZI MEHMET BARLAS

Yunanistan ateşle oynuyor

Türkiye kamuoyu, Yunanistan'ı kukla gibi oynatan NATO'yu ve Amerika'yı çok ciddi biçimde tartışmaya başladı. Özellikle NATO müttefiki ve komşumuz olan Yunanistan'ın Lavrion kampında FETÖ'cü ve PKK'lıları besleyip desteklemesi kamuoyunda öfke sebep oluyor.

Komşumuz ve müttefikimiz bununla da kalmıyor. Yunanistan, geçen sene Türk hava sahası ve karasularına yönelik toplam 1616 ihlal ve tacizde bulunurken, söz konusu rakam bu yılın sekiz ayında 1123'e ulaşmış durumda. **Türk jetleri, 14 ayrı olayda 3 bin 372 saniye radar kilidiyle taciz edilmiş.** Ayrıca Yunanistan'ın her adasına bir askeri üs kuran ABD'nin Türkiye'de sadece bir üssü var. Onun adı da İncirlik. Türkiye zaman zaman üssü kapatmayı da düşünüyor. Bu konu özellikle 1974'teki Kıbrıs Savaşı sonrasında ABD tarafından Türkiye'ye ambargo uyguladığı zaman gündeme gelmişti. Türkiye ile ABD ilişkileri ne zaman gerilse İncirlik Üssü gündeme gelir. Ayrıca 15 Temmuz FETÖ ihanetinde İncirlik Üssü hakkındaki şaibeler hâlâ devam ediyor.

Anlatmak istediğim şu; Amerika Yunanistan adalarına konuşlanacağı derken bölgedeki en stratejik üssünü ve **Türkiye gibi çok önemli bir müttefikini kaybetmekle karşı karşıya.** Kimse olmaz olmaz demesin. Dünya siyasetinde her gün başdöndürücü gelişmelerin yaşandığı günümüzde herşey olabilir.

Küresel Batı cephesinin en önemli kollarından biri olan Avrupa birliği, Rusya'ya koyduğu ambargolarla kendini batma noktasına getirdi. ABD'nin başında zaten varlığı ile yokluğu belli olmayan Biden isimli bir zat var. Yani her türlü mantık dışı karar ihtimal dahilinde. Yunanistan Türkiye'ye saldırır mı sorusu da bu çerçevede değerlendirilmelidir. Cumhurbaşkanı Erdoğan, TEKNOFEST'te yaptığı konuşmada ilk kez Yunanistan'a bu kadar sert çıktı. Umarım, Yunan hükümeti bu konuşmanın satır aralarında verilen mesajı doğru algılamıştır. Eğer Türkiye'ye karşı bir çılgınlık yapmayı düşünüyorsa, ABD'nin gazına gelerek çılgınlık yapan ülkelerin akıbetlerine bir kez daha bakmasını tavsiye ederim.

İNGİLTERE'NİN YENİ BAŞBAKANI

Bugün İngiltere yeni başbakanını seçiyor. 2000 muhafazakâr parti delegesi Dışişleri Bakanı ve Maliye Bakanı arasında seçim yapacak. Kazanan kişi de Boris Johnson'un boşalttığı koltuğa oturacak. Tabi merak edilen birçok konu var. Bunların başında yeni başbakanın Ukrayna-Rusya savaşında nasıl bir dış politika izleyeceği... Bakalım yeni yönetim tansiyonu düşürecek mi? Yoksa AB'yi ateşe atma pahasına yangına körükle mi gidecek. Bu kış, Ukrayna'yı Rusya ateşine atarak adeta intihar eden Avrupa'yı konuşmaya devam edeceğiz.

ABDULLAH GÜL ADAY OLUR MU?

Türkiye siyasetinde ise müjdeli bir haber var! 6'lı masanın cumhurbaşkanı adayları arasında Abdullah Gül'ün adı yeniden konuşulmaya başladı. Saadet Partisi Genel Başkanı Temel Karamollaoğlu, Abdullah Gül'den bahsederken "Bu ihtimal gerçek olabilir" dedi. Zaten Abdullah Gül geçen gün bütün resmi bayramlara katıldığını açıklayarak altılı masaya göz kırpmıştı. 6'lı masanın aday borsasında son durum şu: CHP Kılıçdaroğlu'nu dayatıyor. Akşener Mansur Yavaş'ı istiyor. Deva, Gelecek ve Saadet ise Abdullah Gül ismini zorluyor. HDP bir sol ittifaka giderek Demirtaş'ı aday gösterebilir. İmamoğlu ise yarıştan çekilmiyor. Bu tablodan nasıl bir ortak aday çıkar bilemem. Ama görünen o ki Millet İttifakı'nın taraftarlarının sabrı da liderlerine olan inancı da tükeniyor.